वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष ०८१/०८२

गण्डकी प्रदेश सरकार

स्वास्थ्य मन्त्रालय

प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालय

गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल

लेखनाथ, कास्की, पोखरा

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष ०८१/०८२

गण्डकी प्रदेश सरकार

स्वास्थ्य मन्त्रालय

प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालय

गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल

लेखनाथ, कास्की, पोखरा

संरक्षक

डा.शंकर गौतम
नि.अस्पताल प्रमुख

सम्पादन समूह

डा.रामकृष्ण भूजेल मगर
श्री सीता शर्मा
श्री कृष्ण प्रसाद पौडेल

प्रकाशक :

गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल
लेखनाथ, कास्की
फोन नं. ०६१५६३५२८
Website : www.gaa.gandaki.gov.np
Email : gandakiayurveda@gmail.com
Facebook Page : Gandaki Ayurveda Hospital
@सर्वाधिकार

मुद्रण

रुविना प्रिन्टिङ प्रेस प्रा.लि.
पोखरा

विषयसूची

क्र.सं.	विषय	पेज नं.
१	पृष्ठभूमि	१
२	अस्पतालको परिचय	२
३	कास्की जिल्लामा रहेका सरकारी आयुर्वेद संस्थाहरु	३
४	अस्पतालको भौतिक पूर्वाधार	३
५	कास्की जिल्ला स्थित आयुर्वेद संस्थाहरु	४
६	अस्पतालको संगठन संरचना	४
७	अस्पतालमा कर्मचारी दरवन्दी तथा पदपूर्तिको विवरण	५
८	निजी र सामुदायिक आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाको विवरण	७
९	बिरामी तथ्याकं विवरण	७
१०	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त बार्षिक कार्यक्रम र बजेटको लक्ष्य प्रगति विवरण	८
११	गण्डकी प्रदेशबाट प्राप्त वार्षिक कार्यक्रम अर्न्तगत सम्पादन गरेका कार्यक्रमहरुको विवरण	११
१२	संघीय सरकारबाट प्राप्त सशर्त तर्फ वार्षिक कार्यक्रम अर्न्तगत सम्पादन गरेका कार्यक्रमको विवरण	२५
१३	वार्षिक लक्ष्य अनुसार सम्पादन हुन नसकेका कार्यक्रमहरु	२५
१४	कार्यक्रम कार्यान्वयन एवं सेवा प्रवाहका सवल पक्षहरु	२५
१५	कार्यक्रम कार्यान्वयनमा आइपरेका समस्या, समाधानका लागि गरिएका उपाय तथा जिम्मेवारी तह	२६
१६	कार्यक्रम कार्यान्वयन एवं सेवा प्रवाहका चुनौतीहरु	२७
१७	कार्यक्रम कार्यान्वयन एवं सेवा प्रवाह गर्दाका मुख्य सिकाई	२७
१८	अस्पतालले आयोजना गरिएको अर्धवार्षिक समिक्षा गोष्ठीबाट प्राप्त भएका सुझावहरु	२८
१९	भावी कार्य योजना	२९
२०	निष्कर्ष र सुझाव	२९
२१	वार्षिक तथ्याकं एवं फोटोहरु	३०

१ पृष्ठभूमि

१.१ परिचय :

नेपालको संविधानले आधारभूत स्वास्थ्य सेवालाई प्रत्येक नागरिकको मौलिक हकको रुपमा स्थापित गरेको छ । देश संघीय शासन प्रणालीमा गइसकेकोले संघीय संरचनाको वस्तुगत धरातलमा आधारित रही गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवालाई सबै नागरिकको सर्वसुलभ पहुँचमा पुर्याउनु राज्यको दायित्व हो । नेपालमा सत्रौं शताब्दीमा सिंहदरवार वैद्यखानाको स्थापनसँगै आयुर्वेद उपचार पद्धतिको विकास भएको थियो । वि. सं. १९४७ मा वीर अस्पतालको स्थापना भएसँगै आधुनिक चिकित्सा पद्धतिको संस्थागत विकास भएको हो भने । वि. सं. १९७४ सालमा श्री ३ महाराज चन्द्र शम्शेरले पहिलो आयुर्वेद चिकित्सकलय एवं पाठशालाको स्थापना गरि आयुर्वेद चिकित्सा पद्धतिको विकास प्रयास गरिएको थियो । समग्रमा स्वास्थ्य क्षेत्रको योजनावद्ध विकास भने वि. सं. २०१३ को प्रथम आवधिक योजनासँगै शुरुवात भएको पाइन्छ । वि. सं. २०३२ मा १५ वर्षे प्रथम दीर्घकालिन स्वास्थ्य योजना लागू भएको र वि. सं. २०५४ मा २० वर्षे दोस्रो दीर्घकालीन स्वास्थ्य योजना लागू भएको थियो । वि. सं. २०४६ को राजनैतिक परिवर्तन पछि नेपाली जनताको परिवर्तनको अपेक्ष अनुरुप आएको राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति २०४८ ले गाउँ गाउँसम्म प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा विस्तार गरियो भने वि. सं. २०५२ मा राष्ट्रिय आयुर्वेद स्वास्थ्य नीति लागु गरी प्रत्यक जिल्लामा जिल्ला स्तरीय आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्था र ५ गाविसलाई सहज हुने गरी १ आयुर्वेद औषधालय स्थापना गर्ने नीति अनुरुप आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुको स्थापना गरिँदै लगिएको थियो ।

कास्की जिल्ला नेपालकै महत्वपूर्ण पर्यटकीय स्थल पोखरा सहितको जिल्ला हो । यस जिल्लाको सदरमुकाम पोखरा हो, जुन हाल गण्डकी प्रदेश राजधानी पनि हो । विश्व मानचित्रमा यस जिल्ला २८ ˚०६"उत्तरी अक्षांश देखि २८ ˚३६" उत्तरी अक्षांशसम्म र ८३˚४०"पूर्व देशान्तर देखि ८४˚१२" पूर्व देशान्तर सम्म फैलिएको छ । यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल २०१७०० हेक्टर छ र सिमानामा पूर्वमा तनहुँ र लमजुङ, पश्चिममा पर्वत र म्याग्दी, उत्तरमा मनाङ्ग र मुस्ताङ, दक्षिणमा स्याङजा जिल्ला पर्दछ । समुद्र सतह देखि मादी नदीको किनारमा करिव ४५० मिटर र अग्लो अन्नपूर्ण प्रथम ८०९१ मिटर रहेको छ । उत्तर तर्फको मनमोहक हिम श्रृखला, सेती नदीको गहिरो खोच/गल्छी, उपत्यका र ताल तलैया यस जिल्लाका आभूषण हुन् ।

२०७८ सालको राष्ट्रिय जनगणना अनुसार यस जिल्लामा जम्मा घरसंख्या १६०६५१ र कुल जनसंख्या ६०००५१ रहेको छ जसमा पुरुष २९२७९१ र महिला ३०७२६० रहेको छ । यस जिल्लाको जनसंख्या वृद्धिदर १.९० प्रतिशत रहेको छ भने जनघनत्व २८८ प्रति वर्ग कि.मि. रहेको छ ।

यस जिल्लामा देशकै ठूलो महानगरपालिकाको रुपमा परिचित पोखरा महानगरपालिका र चार वटा गाउँपालिकाहरु (माछापुच्छ्रे, अन्नपूर्ण , मादी र रुपा) रहेका छन र ३ निर्वाचन क्षेत्र रहेको छ ।

१.२ अस्पतालको परिचय :

आयुर्वेद चिकित्सा वैदिक कालदेखि शास्वत रुपमा चल्दै आएको चिकित्सा हो । वि. सं. २०२४ मा यस कार्यालय गण्डकी अञ्चल आयुर्वेद औषधालयको रुपमा वेगनासमा स्थापना भएको थियो । त्यस पछि वि. सं. २०५८ मा आयुर्वेद विभागबाट जिल्लामा रहेका साधारण औषधालयहरुको आर्थिक कारोबार जिल्लास्तरीय कार्यालयबाट गर्ने निर्णय भए अनुसार सदरमुकाम बाहिर रहेका जिल्लास्तरीय कार्यालयहरु जिल्ला सदरमुकाम ल्याउने नीति अनुसार लेखनाथ नगरपालिका ३ अर्घौमा रहेको लेखनाथ आयुर्वेद औषधालयको भवनमा स्थानान्तरण गरि यहाँ स्थित औषधालयलाई वेगनास आयुर्वेद औषधालयको रुपमा वेगनासमा स्थानान्तरण गारिएको थियो । यसपछि निरन्तर रुपमा यस कार्यालय संचालनमा रहेको छ । देशको संघीय संरचना अनुसार यस कार्यालय नेपाल कै सबभन्दा ठूलो महानगर पालिका पोखरा २६ को आयुर्वेदिक मार्गमा रहेको छ। प्रदेश अन्तर्गत रहेको र नेपाल सरकारको मन्त्री परिषद्को अंचल शब्द हटाउने निर्णय भए अनुसार गण्डकी प्रदेश सरकारको २०७७ वैशाख २३ को निर्णय अनुसार गण्डकी आयुर्वेद औषधालय को नाममा रहेको छ । गण्डकी प्रदेश सरकार, मन्त्रिपरिषद्को मिति २०८१/०७/१२ को निर्णयानुसार २५ शैय्या सहितको अन्तरंग सेवा संचालन स्वीकृती प्राप्त गरी मिति २०८१/०८/१२ गतेको गण्डकी प्रदेश सरकार मन्त्रिपरिषद्को निर्णयले गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल नामाकरण भई मिति २०८२/०१/१० गतेबाट नियमित अन्तरंग सेवा संचालन गरी आयुर्वेद चिकित्सा सेवा दिदैं आइरहेको छ ।

यस अस्पतालको अन्तरंग सेवा, कुटी स्वेदन यन्त्र, रुरल फार्मेसी, र सःशुल्क फार्मेसीको समूद्धाटन वि. सं. २०८२ साल जेष्ठ ०४ गते गण्डकी प्रदेश सरकारका माननीय मुख्यमन्त्रि सुरेन्द्र राज पाण्डेज्यू ले गर्नु भएको थियो भने उक्त उद्धाटनमा गण्डकी प्रदेश सरकारका माननीय पुर्व मुख्यमन्त्रि खगराज अधिकारी ज्यू एवं माननीय स्वास्थ्य मन्त्रि कृष्ण पाठकज्यूको विशिष्ट अथितिको रुपमा उपस्थिति रहेको थियो।

१.३ अस्पतालका जिम्मेवारीहरु :

- नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारद्वारा सञ्चालित आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी कायर्क्रमहरु गर्ने ।
- कास्की जिल्लामा संचालित आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा सेवा संञ्चालन गर्ने सरकारी तथा निजी स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिने सेवाको अनुगमन, निरिक्षण, आवश्यक मार्गदर्शन दिने ।
- अन्य दैनिक प्रशासनिक कार्यहरु गर्ने ।
- आयुर्वेदमा वर्णित उद्देश्य स्वास्थ व्यक्तिको स्वास्थ्यको रक्षा गर्न र रोगीको रोगको उपचार गर्न नेपाल सरकारले तोकेका विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने जस्तै, बिरामीको जाँच, रोग निदान, भर्ना गरी उपचार, निःशुल्क आयुर्वेद औषधि वितरण, आयुर्वेद सम्बन्धी जानकारी गराउने, आदि ।
- जिल्लाको आधिकारिक आयुर्वेद संस्थाको रुपमा काम गर्ने ।

२ कास्की जिल्लामा रहेका सरकारी आयुर्वेद संस्थाहरु

क) गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल, लेखनाथ, पोखरा २६

ख) शिशुवा आयुर्वेद औषधालय, शिशुवा पोखरा ३०

ग) वेगनास आयुर्वेद औषधालय, वेगनास पोखरा ३१

घ) देउराली आयुर्वेद औषधालय, देउराली रुपा ५

ङ) हंसपोखरी आयुर्वेद औषधालय, हंसपोखरी रुपा ७

च) लुम्ले आयुर्वेद औषधालय, लुम्ले अन्नपूर्ण ६

छ) भेडावारी प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, माछापुच्छ्रे गाँउपालिकामा एकिकृत आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम संचालन

ज) नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र, मादि गाँउपालिका, सिक्लेस

झ) नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र, अन्नपूर्ण गाँउपालिका, नाँउडाँडा(चालु आ.व.मा वजेट नपरेको)

ञ) नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र, पोखरा महानगरपालिका, पुम्दिभुम्दि(चालु आ.व.मा वजेट नपरेको)

ट) पोखरा महानगरपालिका वडा नं.८, श्रृजनाचोकमा योग कक्ष

ठ) पोखरा महानगरपालिका वडा नं.८, नयाँवजार स्थित स्वास्थ्य प्रवर्धन केन्द्रबाट आयुर्वेद सेवा प्रदान

३ अस्पतालको भौतिक पूर्वाधार

क्र.स	कार्यालयको नाम	स्थापना मिति	जग्गाको क्षेत्रफल	भवनको विवरण (कच्ची/पक्की,आफ्नै/भाडाको)	कम्पाउन्ड वाल्ड(छ, छैन)	स्टाफ क्वाटर (छ,छैन/प्रयास,अप्रयास)	खानेपानी को व्यवस्था (छ/छैन)	सवारी साधन (छ,छैन/प्रयास,अप्रयास)	कैफियत
१	गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल	२०२४	2-5-2-3 1-4-3-3	३ भवन खाली जग्गा	छ	छैन	छ	पिकअप जिप १ थान, स्कूटर १ थान संचालनमा रहेको	

कास्की जिल्ला स्थित आयुर्वेद संस्थाहरु :

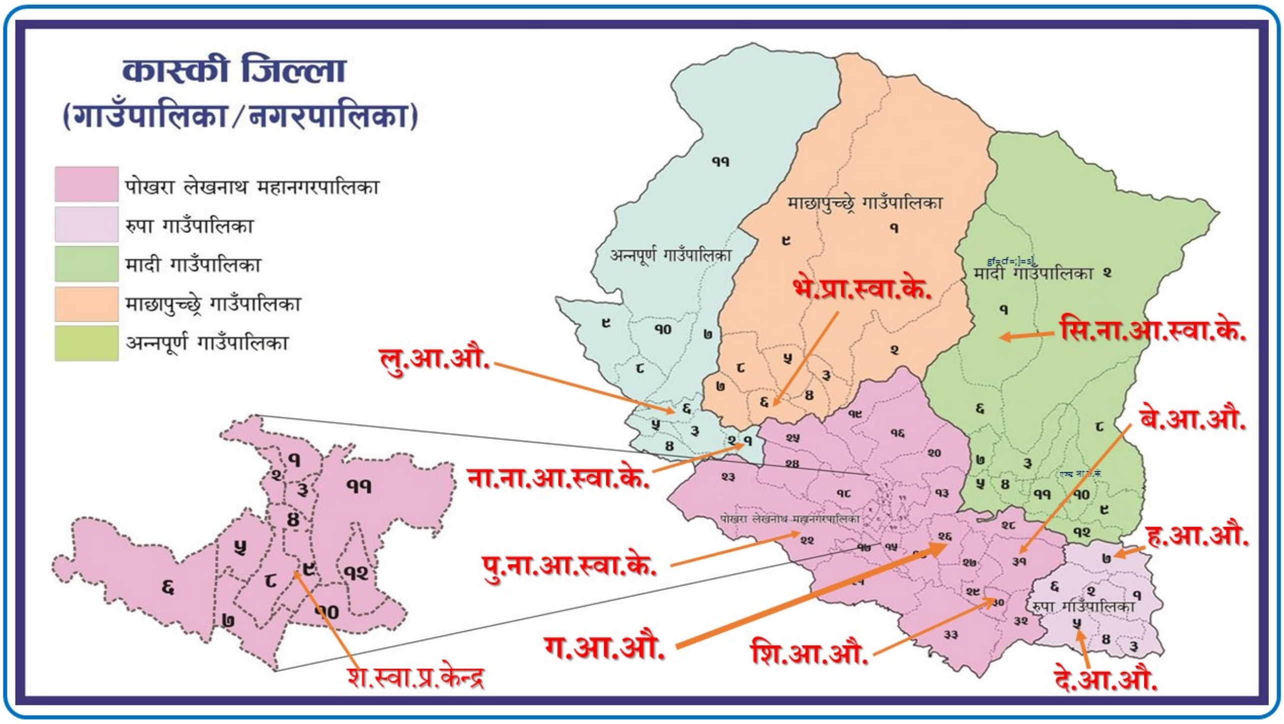

४. अस्पतालको संगठन संरचना र शाखाहरुको जिम्मेवारी

४.१ : अस्पतालको संगठन संरचना :

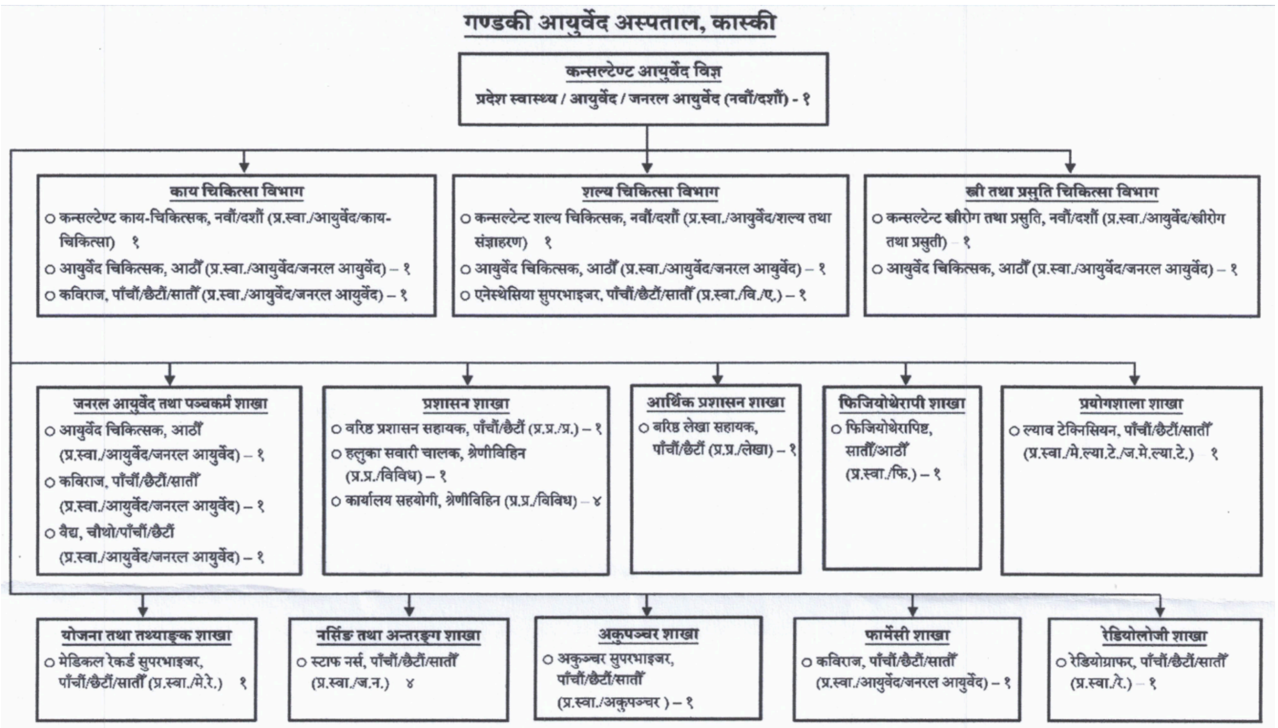

४.२ : अस्पतालमा कर्मचारी दरबन्दी तथा पदपुर्तीको विवरण

क्र. सं	पद	श्रेणी/तह	सेवा	समूह	उपसमूह	गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल, कास्की			
						मौजुदा	थप	घट	खुद कायम
१	कन्सल्टेण्ट आयुर्वेद विज्ञ	९/१०	प्रदेश स्वास्थ्य	आयुर्वेद	जनरल आयुर्वेद	०	१		१
२	कन्सल्टेण्ट काय-चिकित्सक	९/१०	प्रदेश स्वास्थ्य	आयुर्वेद	काय-चिकित्सा	०	१		१
३	कन्सल्टेण्ट शल्य चिकित्सक	९/१०	प्रदेश स्वास्थ्य	आयुर्वेद	शल्य तथा संज्ञाहरण	०	१		१
४	कन्सलटेन्ट स्त्रीरोग तथा प्रसूति	९/१०	प्रदेश स्वास्थ्य	आयुर्वेद	स्त्रीरोग तथा प्रसूति	०	१		१
५	कन्सल्टेन्ट अकुपङ्चर चिकित्सक	९/१०	प्रदेश स्वास्थ्य	अकुपङ्चर	-	०	०		०
६	आयुर्वेद चिकित्सक	८	प्रदेश स्वास्थ्य	आयुर्वेद	जनरल आयुर्वेद	१	३		४
७	फिजियोथेरापिष्ट	७/८	प्रदेश स्वास्थ्य	फिजियोथेरापी	-	०	१		१
८	ल्याव टेक्निसियन	५/६/७	प्रदेश स्वास्थ्य	मेडिकल ल्याव टेक्नोलोजी	ज.मे.ल्या.टे.	०	१		१
९	रेडियोग्राफर	५/६/७	प्रदेश स्वास्थ्य	रेडियोग्राफी	रेडियोग्राफी	०	१		१
१०	एनेस्थेसिया सुपरभाइजर	५/६/७	प्रदेश स्वास्थ्य	विविध	एनेस्थेसिया	०	१		१
११	कविराज	५/६/७	प्रदेश स्वास्थ्य	आयुर्वेद	जनरल आयुर्वेद	१	२		३
१२	अकुपंचर सुपरभाइजर	५/६/७	प्रदेश स्वास्थ्य	अकुपंचर	-	०	१		१
१३	स्टाफ नर्स	५/६/७	प्रदेश स्वास्थ्य	जनरल नर्सिङ	-	०	४		४
१४	मेडिकल रेकर्ड सुपरभाइजर	५/६/७	प्रदेश स्वास्थ्य	मेडिकल रेकर्ड	-	०	१		१
१५	वरिष्ठ प्रशासन सहायक	५/६	प्रदेश प्रशासन	प्रशासन	-	०	१		१
१६	बरिष्ठ लेखा सहायक	५/६	प्रदेश प्रशासन	लेखा	-	१	०		१
१७	बैद्य	४/५/६	प्रदेश स्वास्थ्य	आयुर्वेद	जनरल आयुर्वेद	१	०		१
१८	हलुका सवारी चालक	श्रेणीबिहिन	प्रदेश प्रशासन	विविध	-	०	१		१
१९	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीबिहिन	प्रदेश प्रशासन	विविध	-	२	२		४
	जम्मा					६	२३	०	२९

४.३ अस्पतालमा कार्यरत कर्मचारीको विवरण र जिम्मेवारी

क.सं	पद (हालको)	तह/श्रेणी	कर्मचारीको नाम थर	जिम्मेवारी	कैफियत
१	आयुर्वेद चिकित्सक	आठौं	डा. शंकर गौतम	नि.अस्पताल प्रमुख	स्थायी
२	कविराज निरिक्षक	छैठौं	श्री रामकृष्ण भूजेल मगर	प्रशासन, सूचना अधिकारी, भण्डार शाखा	स्थायी
३	वैद्य निरिक्षक	छैठौं	श्री सीता शर्मा	तथाङ्क	स्थायी
४	लेखापाल	पाँचौं	श्री कृष्ण प्रसाद पौडेल	लेखा तथा आर्थिक प्रशासन	स्थायी
५	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहिन	श्री किरन ब. थापा	प्रशासन	दरबन्दी करार
६	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहिन	श्री शोभा खनाल	प्रशासन	दरबन्दी करार
७	कन्सल्टेन्ट कायचिकित्सक	नवौं	डा.सुनिता आचार्य	बहिरंग, अन्तरंग, पंचकर्म	छात्रवृत्ति करार
८	कन्सल्टेन्ट आयुर्वेद विज्ञ	नवौं	डा. दीक्षा पौडेल	बहिरंग, अन्तरंग, क्षारसुत्र	कार्यक्रम करार
९	आयुर्वेद चिकित्सक	आठौं	डा. नारायण पाण्डे	बहिरंग, अन्तरंग	कार्यक्रम करार
१०	आयुर्वेद चिकित्सक	आठौं	डा.सुभाष भुजेल	बहिरंग, अन्तरंग	छात्रवृत्ति करार
११	आयुर्वेद चिकित्सक	आठौं	डा.विपिन बन्धु आचार्य	बहिरंग, अन्तरंग	छात्रवृत्ति करार
१२	कविराज	पाचौं	शारदा के. सी.	पंचकर्म	कार्यक्रम करार
१३	ल्याब टेक्निसियन	पाँचौ	श्री अभिषेक पहारी	प्रयोगशाला	कार्यक्रम करार
१४	अकुपञ्चर सहायक	पाचौं	सोस्तिका श्रेष्ठ	अकुपञ्चर	कार्यक्रम करार
१५	स्टाफ नर्स	पाचौं	संगम बस्नेत	अन्तरंग विभाग	कार्यक्रम करार
१६	स्टाफ नर्स	पाचौं	मनिषा घिमिरे	अन्तरंग विभाग	कार्यक्रम करार
१७	स्टाफ नर्स	पाचौं	पुनम थापा	अन्तरंग विभाग	कार्यक्रम करार
१८	स्टाफ नर्स	पाचौं	कृशला लामिछाने	अन्तरंग विभाग	कार्यक्रम करार
१९	अ. न. मी	चौथो	श्री नितु त्रिपाठी	दर्ता, तथ्याकं	कार्यक्रम करार
२०	अभ्यङ्गकर्ता	श्रेणीविहिन	श्री अन्जु पूर्वे	पंचकर्म	कार्यक्रम करार
२१	अभ्यङ्गकर्ता	श्रेणीविहिन	श्री पवनमणि लामिछाने	पंचकर्म	कार्यक्रम करार
२२	अभ्यङ्गकर्ता	श्रेणीविहिन	श्री कविता अधिकारी	पंचकर्म	कार्यक्रम करार
२३	अभ्यङ्गकर्ता	श्रेणीविहिन	श्री सन्तोष भुजेल	पंचकर्म	कार्यक्रम करार
२४	आयुर्वेद चिकित्सक	आठौं	डा. अर्जुन सापकोटा	भेडावारी प्रा.स्वा.केन्द्र	कार्यक्रम करार

२५	वैद्य	चौंथो	श्री सरीता पौडेल	भेडावारी प्रा.स्वा.केन्द	कार्यक्रम करार
२६	अभ्यङ्गकर्ता	श्रेणीविहिन	श्री मन्जु ढुंगाना	भेडावारी प्रा.स्वा.केन्द	कार्यक्रम करार
२७	अभियानकर्ता		श्री अर्जुन डगौरा	ना.आ.से. केन्द्र, सिक्लेस, मादी १	कार्यक्रम करार
२८	अभियानकर्ता		श्री जमुना लामिछाने	ना.आ.से. केन्द्र, नागडाँडा,अन्नपूर्ण १	कार्यक्रम करार हाल संचालनमा नरहेको
२९	अभियानकर्ता		श्री गोविन्द आचार्य	ना.आ.से. केन्द्र, पुम्दीभुम्दी,पोखरा २२	कार्यक्रम करार हाल संचालनमा नरहेको

५. निजी र सामुदायिक आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

❖ कुनै पनि संस्थाले यस कार्यालयबाट अनुमति लिएको छैन ।

६. बिरामी तथ्याङ्क विवरण

सि.नं.	विवरण	संख्या
१.	गण्डकी आयुर्वेद अस्पतालका जम्मा बिरामी संख्या (बहिरगं)	१४३७३
२.	औषधालयहरुका जम्मा बिरामी (बहिरगं)	१५८०६
	सबैको बहिरङ्ग सेवाका जम्मा बिरामी संख्या	**३०१७९**
४.	स्तनपायी सेवाग्राहीको संख्या	**२९६**
५.	जेष्ठनागरिक सेवाका जम्मा संख्या	**३१७१**
६.	पञ्चकर्म सेवा/पूर्वकर्मसेवाका जम्मा बिरामी संख्या	**१०३३३**
७.	आयुर्वेद स्वास्थ्य शिविर	**१६३०**
८.	ल्याब परिक्षण	**२८७८**
९.	क्षारसूत्र, शल्य, कर्म अकुपञ्चर र अन्य	**४८१३**
	कूल बिरामी संख्या	**५३३००**

७. प्रदेश सरकारबाट प्राप्त बार्षिक कार्यक्रम र बजेटको लक्ष्य/प्रगति बिबरण

अनुसुचि - २

१. आ.व.: २०८१/८२							११. आयोजनाको कुल लागत शुरुको संशोधित					
२. बजेट उपशिर्षक नं.: [३५००३०१५४]				१०. वार्षिक बजेट रु		६६०००००	(क) आन्तरिक		(१) नेपाल सरकार			
३. मन्त्रालय :- स्वास्थ्य मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेश				(क) आन्तरिक					(२) स्थानिय निकाय सस्था			
४. विभाग तथा संस्था :- गण्डकी आयुर्वेद औषधालय				(१) नेपाल सरकार					(३) जनसहभागिता			
५. कार्यक्रम तथा आयोजनाको नाम :- आयुर्बेद केन्द्रहरु				(३) जनसहभागिता			(ख) बैदेशिक		(१) ऋण			
				(ख) अनुदान					(२) अनुदान			
६. ठेगाना :- क. जिल्ला:- कास्की							१२. गत आ.व. सम्मको खर्च रु. (सोझै भुक्तानी र बस्तुगत सहित)					
							(क) आन्तरिक		(१) नेपाल सरकार			
७. आयोजना शुरु हुने मिति :- २०८१ श्रावण									(२) स्थानिय निकाय सस्था			
८. आयोजना पुरा हुने मिति :- २०८२ असार							(ख) बैदेशिक		(१) ऋण			
९. आयोजना कार्यालय प्रमुखको नाम :- डा.शकर गौतम									(२) अनुदान			
क स	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च/वित्तीय सङ्केत नं	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			हालसम्मको भौतिक प्रगति			हालसम्मको खर्च		कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित	प्रतिशत	रकम रू	प्रतिशत	
१	२	३	४	५	६	७	११	१२	१३	१४	१५	१६
१	११.३.९.१९१ आधुनिक स्वयदा उपकरण (Sauna Set) खरिद	३११२२	पटक/ संख्या	१	३.९६	१००००००	१	३.९६	१००	९९९३७२	९९.९४	
२	११.३.९.१९६IPD सेवा सञ्चालनको लागि आवश्यक Patient Bad लगायतको स्वास्थ सम्वन्धी औंजार उपकरण खरिद	३११२२	पटक/ संख्या	१	१.९८	१४४००००	१.००	१.९८	१००	१४३७३१४	९९.८१	
३	११.४.२२.३२९२IPD सेवा सञ्चालनको लागि आवश्यक शौचालय निर्माण	३११५९	पटक/ संख्या	१	५.८२	१५३००००	१.००	५.८२	१००	१५२४९११	९९.६७	
४	११.५.२४.३२IPD सेवा सञ्चालनको लागि आवश्यक भवन निर्माणको लागि DPR निर्माण	३११७२	पटक/ संख्या	१	२	६०००००	१.००	२.३७	१००	४५८३२८	७६.३९	
५	११.३.९.१९६IPD सेवा सञ्चालनको लागि आवश्यक कार्यालय भवनको मर्मत सम्भार लगायतको अन्य सार्वजनिक जिर्माण सम्वन्धी कार्य	३११६१	पटक/ संख्या	१	५.८२	१५३००००	१.००	५.८२	१००	१५१९१७३	९९.२९	
६	११.६.१३.११९IPD सेवा सञ्चालनको लागि आवश्यक फर्निचर तथा फिक्चर्स खरिद	३११२३	पटक/ संख्या	१	१.९८	५०००००	१.००	१.९८	१००	४९९८०२	९९.९६	
	कुल जम्मा खर्च			४	१६	६६०००००	४	१६	१००	६४३८९००	९७.५६	

अनुसुचि - २

१. आ.व.: २०८१/८२							११. आयोजनाको कुल लागत शुरुको संशोधित					
२. बजेट उपशिर्षक नं.: जिल्ला आयुर्बेद स्वास्थ्य केन्द्र [३५०९११३३३]				१०. वार्षिक बजेट रु		३७३७०००	(क) आन्तरिक		(१) नेपाल सरकार			
३. मन्त्रालय :- स्वास्थ्य मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेश				(क) आन्तरिक					(२) स्थानिय निकाय सस्था			
४. विभाग तथा संस्था :- गण्डकी आयुर्वेद औषधालय				(१) नेपाल सरकार					(३) जनसहभागिता			
५. कार्यक्रम तथा आयोजनाको नाम :- आयुर्बेद सेवा कार्यक्रम				(३) जनसहभागिता			(ख) बैदेशिक		(१) ऋण			
				(ख) अनुदान					(२) अनुदान			
६. ठेगाना :-	कास्की						१२. गत आ.व. सम्मको खर्च रु. (सोझै भुक्तानी र बस्तुगत सहित)					
							(क) आन्तरिक		(१) नेपाल सरकार			
७. आयोजना शुरु हुने मिति :- २०८१ श्रावण									(२) स्थानिय निकाय सस्था			
८. आयोजना पुरा हुने मिति :- २०८२ असार							(ख) बैदेशिक		(१) ऋण			
९. आयोजना कार्यालय प्रमुखको नाम :- डा.शकर गौतम									(२) अनुदान			
क स	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च/वित्तीय सङ्केत नं	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			हालसम्मको भौतिक प्रगति			हालसम्मको खर्च		कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित	प्रतिशत	रकम रू हजारमा	प्रतिशत	
१	२	३	४	५	६	७	११	१२	१३	१४	१५	१६
१	२.७.२२.२१३-प्रयोगशाला संचालन (अन्यसेवा शुल्क समेत)	२२५२२		१	७.२१	४१७०००	१	२	१००	४१६९४८	९९.९९	
२	२.७.२२.१८४७-अऔषधी खरिद	२२५२२		१	७.२१	६०००००	१	७	१००	५९९९२०	९९.९९	
३	२.७.२२.१८६०-अस्पताल संञ्चालन तथा सुद्रढिकरण	२२५२२		१	७.२१	१०४००००	१	७	१००	१०३७१५८	९९.७३	
४	२.७.२२.२०३-पञ्चकर्म/पूर्वकर्म कार्यक्रम	२२५२२		१	७.२१	५२००००	१	६	१००	५१७७३४	९९.५६	
५	२.७.२२.१८२-नागरिक आरोग्य कार्यक्रम(नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र स्थापना र जिल्ला नागरिक आरोग्य समित गठन	२२५२२		३	७.२१	११६००००	३	१८	१००	११५७७५०	९९.८१	
	कुल जम्मा खर्च			७	७.२१	३७३७०००	७	४०	१००	३७२९५१०	९९.८०	

अनुसुचि - २

१. आ.व.: २०८१/८२		११. आयोजनाको कुल लागत शुरुको संशोधित
२. बजेट उपशिर्षक नं.: [३५०१३०१५३]	१०. वार्षिक बजेट रु १,९७,७७,०००।	(क) आन्तरिक (१) नेपाल सरकार
३. मन्त्रालय :- स्वास्थ्य मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेश	(क) आन्तरिक	(२) स्थानिय निकाय सस्था
४. विभाग तथा संस्था :- गण्डकी आयुर्बेद औषधालय	(१) नेपाल सरकार	(३) जनसहभागिता
५. कार्यक्रम तथा आयोजनाको नाम :- आयुर्बेद स्वास्थ्य केन्द्रहरु	(३) जनसहभागिता	(ख) बैदेशिक (१) ऋण
	(ख) अनुदान	(२) अनुदान
६. ठेगाना :- क. जिल्ला:- कास्की		१२. गत आ.व. सम्मको खर्च रु. (सोझै भुक्तानी र बस्तुगत सहित)
		(क) आन्तरिक (१) नेपाल सरकार
७. आयोजना शुरु हुने मिति :- २०८१ श्रावण		(२) स्थानिय निकाय सस्था
८. आयोजना पुरा हुने मिति :- २०८२ असार		(ख) बैदेशिक (१) ऋण
९. आयोजना कार्यालय प्रमुखको नाम :- डा.शकर गौतम		(२) अनुदान

क स	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च/वित्तीय सङ्केत नं	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			हालसम्मको भौतिक प्रगति			हालसम्मको खर्च		कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित	प्रतिशत	रकम रू हजारमा	प्रतिशत	
१	२	३	४	५	६	७	२३	२४	२५	२६	२७	२८
१	१.१.१.५-अधिकृतस्तर आठौं	२११११	जना	०	३.४३	८६७०००	०	०	१००	८३००४२.२०	९६	
२	१.१.१.८४- कार्यालय सहयोगी	२११११	जना	०	२.१४	५४००००	०	०	१००	१५२१८३.७०	२८	
३	१.१.१.१५३-सहायक/अधिकृत (पाचौं/ छैटौं/सातौ तह)	२११११	जना	०	३.२६	८२४०००	०	०	१००	७७४७१९.८०	९४	
४	१.१.१.१५५-सहायक/अधिकृत (चौथो/पाचौं/छैठौं)	२११११	जना	०	९.४४	२३८६०००	०	०	१००	१५५०२७७.००	६५	
५	१.३.१.३-निजामती कर्मचारीहरुको पोशाक खर्च	२११२१	जना	७	०.२८	७००००	४	०.१६	१००	४००००.००	५७	
६	१.२.२.४-स्थायी कर्मचारीको महंगी भत्ता	२११३२	पटक	७	०.६६	१६८०००	४	०.३८	१००	१०१२००.००	६०	
७	१.२.४.६- बैठक भत्ता	२११३४	वटा	४	०.२०	५००००	४	०.२०	१००	४९५००.००	९९	
८	१.६.१.१-कर्मचारीको सामाजिक सुरक्षा कोष खर्च	२१२११	महिना	४	०.१०	२५०००	०	०.००	१००	०.००	०	
९	१.२.१३११-प्रसुति स्याहार/पालो पहरा/जोखिम भत्ता	२११३९	पटक/संख्या	४	०.७९	२०००००	४	०.७९	१००	१९९८२८.००	१००	
१०	१.६.२.२-कर्मचारीको योगदानमा आधारित निवृतिभरण खर्च	२१२१२	संख्या	४	०.२०	५००००	०	०.००	१००	०.००	०	
११	१.६.४.२-कर्मचारीको योगदानमा आधारित बिमा कोष खर्च	२१२१३	महिना	७	०.१३	३४०००	७	०.१३	१००	२०२४०.००	६०	
१२	२.१.२.५-बिद्युत महशुल,	२२१११	पटक/संख्या	५०	२.३७	६०००००	१२	०.५७	१००	१७२७२३.००	२९	
१३	२.१.३.४-पानीको महशुल,	२२१११	पटक/संख्या	१२	०.७९	२०००००	१२	०.७९	१००	८४५००.००	४२	
१४	२.१.६.४-टेलिफोन/इमेल/इन्टरनेट/वेवसाइट/हुलाक/कुरियर एवं सञ्चार सेवा जडान महसुल	२२११२	पटक/संख्या	४	१.१९	३०००००	४	१.१९	१००	१७१३७८.००	५७	
१५	२.२.२.६-सवारी साधन इन्धन (पेट्रोल/डिजेल/मोबिल आदि)	२२२१२	पटक	१६८०	१.१९	३०००००	१२८०	०.९१	१००	२४५३९२.००	८२	
१६	२.३.१.८- सवारी साधन मर्मत	२२२१३	पटक	२	१.१९	३०००००	२	१.१९	१००	२९६२०९.००	९९	
१७	२.३.२.१-स्वास्थ्य सम्बन्धी मेसिन तथा मेशिनरी औजार तथा यन्त्र उपकरण मर्मत एवं संभार	२२२२१	पटक/संख्या	४	०.४०	१०००००	४	०.४०	१००	९९९९९.००	१००	
१८	२.३.१४.४-फर्निचर/फिक्चर्स/शैचालय/बगैचा/परिसर आदीको सञ्चालन तथा मर्मत संभार	२२२९१	महिना	४	०.३२	८००००	४	०.३२	१००	७९७७३.००	१००	
१९	२.४.१.२-कार्यालय मसलन्द सामान खर्च	२२३११	महिना	४	१.२७	३२००००	४	१.२७	१००	३१९०६०.००	१००	
२०	२.२.३.१-ग्यासँ/व्याट्रि/सोलार/जेनेरेटर/हिटर आदीको लागि इन्धन	२२३१४	महिना	४	०.७९	२०००००	४	०.७९	१००	१७४०००.००	८७	
२१	२.४.१४.४-विज्ञापन, पत्रपत्रिका, पुस्तिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	२२३१५	पटक/संख्या	४	०.५९	१५००००	४	०.५९	१००	१४७६६८.००	९८	
२२	२.५.४.३-वेब साइट र सफ्टवेयर अध्यावधिक कार्यक्रम	२२४१२	पटक/संख्या	१	०.१०	२५०००	१	०.१०	१००	२४९७३.००	१००	
२३	२.५.८.३७-सेवा करारमा कार्यरत कर्मचारीहरूको पोशाक भत्ता	२२४१३	जना	२	०.०८	२००००	२	०.०८	१००	२००००.००	१००	
२४	२.५.८.११- कार्यालय सहयोगी (सेवा करार)	२२४१३	जना	२	२.५७	६५००००	२	२.५७	१००	५००६२६.००	७७	
२५	२.७२२.१७७८-स्थानिय तहहरूका डाटा भेरिफ्केशन एवं गुणस्तर सुधार,तथ्यांक विश्लेषण, वार्षिक समिक्षा	२२५२२	पटक/संख्या	१	०.५९	१५००००	१	०.५९	१००	१४३८५०.००	९६	
२६	२.७.२२.१७७९-औषधी एवं औषधीजन्य सामग्री ढुवानी	२२५२२	पटक/संख्या	१	०.३२	८००००	३	०.९६	१००	८००००.००	१००	
२७	२.७.२२.१७८०-राट्रिय आरोग्य दिवस तथा धन्वन्तरी जयन्ति अन्तराट्रिय योग दिवस	२२५२२	पटक/संख्या	४	०.२४	६००००	४	०.२४	१००	५९८६०.००	१००	
२८	२.७.२२.१७८१-भान्सा सुधार आरोग्यको बधार अभियान र स्वस्थ जिवनशैलि कार्यक्रम सञ्चालन	२२५२२	पटक/संख्या	४	१.९८	५०००००	४	१.९८	१००	४०७१९०.००	८१	
२९	२.७.२२.१७८२- पचकर्म/पुर्वकर्म कार्यक्रम (सामाग्री खरिद, संचालन एवं व्यवस्थापन)	२२५२२	पटक/संख्या	४	०.९४	२४००००	४	०.९४	१००	२४००००.००	१००	
३०	२.७.२२.१७८३- प्रयोगशाला संचालनका लागि ब्वश्यक पर्ने उपकरण,रिएजेन्ट र किट खरिद	२२५२२	पटक/संख्या	१	०.५९	१५००००	१	०.५९	१००	१४९९२९.००	१००	
३१	२.७.२२.१७८५-नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र तथा औषधालयहरुका कर्मचारीहरुलाई क्षमता अभिवृद्रि कार्यक्रम	२२५२२	पटक/संख्या	१	०.४०	१०००००	१	०.४०	१००	९९९५०.००	१००	
३२	२.७.२२.१७८६-क्षारसुत्र व्यवस्थापन कार्यक्रम	२२५२२	पटक/संख्या	४	१.९८	५०००००	४	१.९८	१००	४९८२३७.००	१००	

३३	२.७.२२.१७८७-आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुमा MSS कार्यान्वयन कार्यक्रम	२२५२२	पटक/संख्या	२	१.१९	३०००००	२	१.१९	१००	२९९७४८.००	१००	
३४	२.७.२२.१७८९-जडिबुटिबाट चुर्ण औषधी निर्माण (जडिबुटि खरीद)	२२५२२	पटक/संख्या	१	३.१६	८०००००	१	३.१६	१००	७९७८५१.००	१००	
३५	२.७.२२.१७९०-सःशुल्क फार्मेशी संचालन (seed money)	२२५२२	पटक/संख्या	१	३.१६	८०००००	१	३.१६	१००	७९९८८३.००	१००	
३६	२.७.२२.१७९१-औषधालयमा IPD(IN-patient Department)सेवा सुचारु गर्नको लागि Consutant	२२५२२	पटक/संख्या	१	१९.७८	५००००००	१	१९.७८	१००	३३६५६३९.००	६७	
३७	२.७.२२.१७९२-भेडावारी प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र कास्कीमा एकिकृत स्वास्थ्य सेवा अन्तर्गत आयुर्वेद चिकित्सा	२२५२२	पटक/संख्या	४	५.५९	१४१३०००	४	५.५९	१००	१३८९४३६.००	९८	
३८	२.७.२२.२०००-स्तनपायी आमालाई मातृशिशु सुरक्षार्थ दुग्धवर्धक जडिबुटि /औषधी प्रवर्द्नन कार्यक्रम	२२५२२	पटक/संख्या	१	०.३९	१०००००	१	०.३९	१००	१०००००.००	१००	
३९	२.८.१.३६-अनुगमन मुल्याङ्कन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च	२२६११	पटक/संख्या	४	०.७१	१८००००	४	०.७१	१००	१७५८१४.००	९८	
४०	२.८.२.२-सरुवा भ्रमण खर्च	२२६१२	जना	४	०.१६	४००००	१	०.०४	१००	३९६००.००	९९	
४१	२.९.९.११-सवारी साधनको विमा (तेस्रो पक्ष समेत) तथा नविकरण	२२२१४	पटक	२	०.१०	२५०००	२	०.१०	१००	४७२२.५०	१९	
४२	७.१.१.१-भर्ना भएका विरामीहरूका लागि खाध्धान्न	२७१११	पटक/संख्या	४	०.३२	८००००	४	०.३२	१००	७९९५०.००	१००	
४३	७.२.९.३४-आयुर्वेद सम्वन्धी आधारभुत तथा अत्यावशयक औषधी खरिद	२७२१३	पटक/संख्या	१	२.३७	६०००००	१	२.३७	१००	५९९७४४.००	१००	
४४	२.९.९.११-चियापान/अतिथि सत्कार एवं अन्य विविध खर्च	२२७११	महिना	४	०.७९	२०००००	४	०.७९	१००	१९९८८१.००	१००	
	कुल जम्मा खर्च			१८५९	७८.२४	१९७७७०००		०.००	१००	१५५८५५७६.२०	७८.८	

गण्डकी प्रदेशबाट प्राप्त वार्षिक कार्यक्रम अन्तर्गत सम्पादन गरेका कार्यक्रमहरुको विवरण :

प्रयोगशाला संचालनका लागि आवश्यक पर्ने उपकारण रिएजेन्ट र किट खरिद :

पृष्ठभूमिः

अस्पतालमा आउने बिरामीहरुको प्रयोगशाला परीक्षण गरी रोगको निदान साथै रोगको अवस्था पहिचान गरी सेवालाई थप प्रभावकारी र गुणनस्तरीय प्रदान गर्न यो कार्यक्रम राखिएको हो।

उद्देश्यः

अस्पतालमा प्रयोगशाला सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीहरुको उपलब्धता सुनिश्चित गर्नु ।

कार्यक्रम संचालनः

सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा खरिद नियमावली २०६४ (संशोधन सहित) तथा गण्डकी प्रदेश कार्य संचालन निर्देशिका खर्चको मापदण्ड २०७५ (गण्डकी प्रदेश), २०८१/८२ मा आयुर्वेद औषधालय/आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरुबाट सञ्चालन हुने स्वीकृत कार्यक्रमहरुको सञ्चालन मापदण्ड, २०८१ अनुसार प्रयोगशाला संचालन गर्न आवश्यक सामाग्रीहरुको सुची, स्पेसिफिकेसन र परिमाण तयार गरि अस्पताल प्रमुखबाट स्वीकृत गरी गुणस्तरीय रिएजेन्ट एवं सामाग्रीहरु खरिद गरी प्रयोगशाला संचालन गरियो ।

प्रतिफलः

गण्डकी आयुर्वेद अस्पतालमा आउने बिरामीहरुको लागि प्रयोगशाला सेवा सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने सामग्रीहरुको सहज उपलब्धता भई रोगको निदान एवं उपचार गर्न सहयोग पुगेको पाइयो ।

लाभान्वित संख्या - २८७८

क्षारसूत्र एवं तथ्याङ्क व्यवस्थापन कार्यक्रम :

पृष्ठभूमिः

आयुर्वेद चिकित्सा बिज्ञानमा प्रभावकारी मानिएका चिकित्सा सेवाहरु थप गर्दै अस्पतालमा सेवा बिस्तार गर्दै प्रभावकारी र गुणस्तरीय आयुर्वेद चिकित्सा सेवा उपलब्ध गराउने अभिप्रायका साथ अर्श भागन्दर लगायतका रोगहरुको उपचारका लागि क्षारसूत्र सेवा संचालनका साथै आयुर्वेद स्वास्थ्य सूचना प्रणालीको चुस्त व्यवस्थापनको लागि आवश्यक सहयोग गर्न अनमी स्वास्थ्यकर्मी सेवा करारमा लिन तथा कार्यक्रम संचालनका लागि यो कार्यक्रम आवश्यक परेको हो।

उद्देश्यः

क्षारसूत्र चिकित्साको माध्यमबाट अर्श भागन्दर लगायतका रोगहरुको उपचारका लागि आवश्यक पर्ने एक अनमी करार सेवामा नियुक्त गरी र सामाग्रीहरु उपलब्ध गराई सेवा सुनिश्चित गर्ने यस कार्यक्रमको उद्देश्य रहेको छ ।

कार्यक्रम सञ्चालनः

सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा खरिद नियमावली २०६४ (संशोधन सहित) तथा गण्डकी प्रदेश कार्य संचालन निर्देशिका खर्चको मापदण्ड २०७५ (गण्डकी प्रदेश), २०८१/८२ मा आयुर्वेद औषधालय/आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरुबाट सञ्चालन हुने स्वीकृत कार्यक्रमहरुको सञ्चालन मापदण्ड, २०८१ अनुसार क्षारसूत्र सेवा संचालनका लागि आवश्यक सामाग्रीहरुको लागत अनुमान सुची, स्पेसिफिकेसन एवम् परिमाण तयार गरि अस्पताल प्रमुखबाट स्वीकृत गरी क्षारसूत्रका लागि आवश्यक उपकरणहरु खरिदका साथ "सेवा करारमा चिकित्सक र स्वास्थ्यकर्मी व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९" को दफा ६(२) बमोजिम गठित पदपूर्ति, अन्तरवार्ता तथा सिफारिस समितिको सिफारिस पत्रानुसार एक अनमी सेवा करारमा नियुक्त गरी सेवा संचालन गरिएको हो ।

प्रतिफलः

क्षारसूत्र चिकित्सा सेवा सुचारु भई अर्श, भगन्दर लगायतका रोगीहरुले स्वास्थ्य लाभ गरेका छन् ।

लाभाम्वित संख्या - २३५९

पंचकर्म/पूर्वकर्म कार्यक्रम सामाग्री खरिद संचालन एवं व्यवस्थापन :

पृष्ठभूमि/बिबरण :

आयुर्वेद चिकित्सा विज्ञानमा प्रभावकारी मानिएका चिकित्सा सेवाहरु थप गर्दै अस्पतालमा सेवा विस्तार गर्दै प्रभावकारी र गुणस्तरीय आयुर्वेद चिकित्सा सेवा उपलब्ध गराउने अभिप्रायका साथ पंचकर्म सेवा संचालन तथा विस्तारका लागि आवश्यक पर्ने पूर्वाधार निर्माण साथै सामाग्रीहरु खरिद गरि सेवा संचालन गर्नका लागि यो कार्यक्रम राखिएको हो ।

उद्देश्यः

पंचकर्म सेवा संचालन तथा विस्तारका लागि आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरु उपलब्ध गराई सेवा सुनिश्चित गर्ने यस कार्यक्रमको उद्देश्य रहेको छ ।

कार्यक्रम सञ्चालनः

सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा खरिद नियमावली २०६४ (संशोधन सहित) तथा गण्डकी प्रदेश कार्य संचालन निर्देशिका खर्चको मापदण्ड २०७५ (गण्डकी प्रदेश), २०८१/८२ मा आयुर्वेद औषधालय/आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरुबाट सञ्चालन हुने स्वीकृत कार्यक्रमहरुको सञ्चालन मापदण्ड, २०८१ अनुसार पंचकर्म सेवा संचालन तथा विस्तारका लागि आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरु खरिद गरी स्नेहन स्वेदन पूर्वकर्म सेवा नियमित संचालन गरियो ।

प्रतिफलः

पंचकर्म/पूर्वकर्म सेवा सुचारु भई रोगीहरुले स्वास्थ्य लाभ गरेका छन् ।

लाभाम्वित सेवा संख्या - १०३३३

आयुर्वेद सम्वन्धी आधारभूत तथा अत्यावश्यक औषधी खरिद :

पृष्ठभूमिः

अस्पताल मार्फत प्रदान गरिने आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा, प्राथमिक उपचारका लागि अत्यावश्यक औषधि तथा औषधि जन्य सामाग्रीहरुको खरिद गरी आयुर्वेद स्वास्थ्य सस्थाहरुबाट गुणस्तरीय सेवा प्रदानको लागि यो कार्यक्रम राखिएको छ ।

उद्देश्यः

- निःशुल्क औषधिहरु सहितको सेवा निरन्तर प्रवाह गर्ने ।

कार्यक्रम सञ्चालनः

सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा खरिद नियमावली २०६४ (संशोधन सहित) तथा गण्डकी प्रदेश कार्य संचालन निर्देशिका खर्चको मापदण्ड २०७५ (गण्डकी प्रदेश), २०८१/८२ मा आयुर्वेद औषधालय/आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरुबाट सञ्चालन हुने स्वीकृत कार्यक्रमहरुको सञ्चालन मापदण्ड, २०८१ अनुसार अस्पतालमा आवश्यक औषधिहरुको सुची, स्पेसिफिकेसन र परिमाण तयार गरि अस्पताल प्रमुखबाट स्वीकृत गरी गुणस्तरीय **GMP certified** औषधि खरिद गरियो।

प्रतिफलः

आवश्यक औषधि तथा औषधिजन्य सामाग्रीहरुको नियमित उपलब्ध गरी गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान भएको ।

लाभाम्वित संख्या - १४३७३

भान्सा सुधार आरोग्यको आधार अभियान र स्वास्थ्य जीवनशैली कार्यक्रम :

पृष्ठभूमि/बिबरण :

आयुर्वेद चिकित्सामा स्वस्थ जीवन प्राप्तिको लागी स्वस्थकर आहार (खानपान), स्वस्थकर विहार (व्यवहार र आचरण) र असल विचार (सात्विक मन) लाई प्रमुख मानिएको छ। यसका लागी प्रकृति, रस र ऋतु अनुसारका खानपान, अष्टविध आहार विशेषायतन, आहार परिणामकर भावहरु, विरुद्ध आहारहरु, दिनचर्या, सदवृत र स्वस्थवृतका पालन, योगाभ्यास/ व्यायाम जस्ता महत्वपूर्ण कुराहरु आयुर्वेदमा वर्णित छन् । खानपिनकै कारणले नसर्ने रोग लगायत अन्य कुपोषणजन्य रोग लाग्न नदिन प्रशोधित तथा पत्रु खानाको उपभोगलाई निरुत्साहित गर्नका लागि समुदायस्तरमा जनचेतना अभिवृद्धि गरी आफ्नो घर वरपरका करेसाबारीमा उत्पादित रैथाने तथा स्वस्थकर खानपान गर्ने बानीको विकास तथा शारीरिक व्यायाम एवं योगाभ्यासलाई नियमित गरी समुदायको स्वास्थ्य प्रवर्धन गर्न यो कार्यक्रम राखिएको हो।

उद्देश्यः

नागरिकहरुमा स्वस्थकर आहार, विहार, आचार र विचारको प्रवर्धन गरी स्वस्थ जीवनयापन गराउनु ।

कार्यक्रम सञ्चालनः

कास्की जिल्ला भित्र रहेका महिला/आमासमूह र युवा समुहलाई समेटी आयुर्वेद सिद्धान्तमा आधारित भान्सा सुधार आरोग्यको आधार अभियान र स्वास्थ्य जीवनशैली कार्यक्रम संचालन बिधि सहितको बिषयबस्तु तयार गरी कार्यक्रम संचालन गरियो ।

कार्यक्रम सञ्चालन स्थानहरु :

- मादि गाँउपालिका, वडा नं.-१, सिक्लेस
- अन्नपूर्ण गाँउपालिका, वडा नं.-२, माछापोखरी
- पोखरा महानगरपालिका, वडा नं.-२२, पुम्दीभुम्दी
- रुपा गाँउपालिका, वडा नं.-६, खडागाँउ
- पोखरा महानगरपालिका, वडा नं.-३३, पुम्दीभुम्दी

प्रतिफल :

स्वास्थ्य आयुर्वेद जीवनशैली सँग सम्बन्धित बढदो क्रममा चुनौतीको रुपमा रहेका नसर्ने रोगहरुको न्यूनीकरणमा टेवा पुगेको छ ।समुदायले स्वास्थ्य आयुर्वेद जीवनशैली सम्बन्धि जानकारी प्राप्त गरि अवलम्वन गरेको छ ।

सहभागी संख्या : २१७ जना

नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र तथा औषधालयहरुका कर्मचारीहरुलाई क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम :

पृष्ठभूमिः

जिल्लामा आयुर्वेद औषधालय/ स्वास्थ्य केन्द्रहरुका अलावा स्थानीय निकाय अन्तर्गत संचालित औषधालयहरु एवं संघीय कार्यक्रम अन्तर्गत संचालित नागरिक आरोग्य केन्द्रहरुमा कार्यरत आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीको क्षमता अभिबृद्धि गर्न यो कार्यक्रम राखिएको हो ।

उद्देश्यः

नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र तथा औषधालयहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरुलाई क्षमता अभिवृद्धि गर्नु ।

कार्यक्रम संचालनः

२०८१/१०/१६ देखि १७ गते सम्म चलेको सो कार्यक्रमको उद्घाटन प्रमुख अतिथि गण्डकी प्रदेशका स्वास्थ्य सचिव श्रीमान् डा. विनोद विन्दु शर्माले गर्नु भएको थियो भने प्रशिक्षकको रुपमा गण्डकी प्रदेश, स्वास्थ्य मन्त्रालय, चिकित्सा महाशाखा प्रमुख स्वास्थ्य प्रशासक डा. रमेश कुमार के.सी, प्रादेशिक जनरल तथा सरुवा रोग अस्पताल, पोखराका कार्यकारी निर्देशक डा. विकास गौचन, धौलागिरी आयुर्वेद अस्पताल, बागलुंग प्रमुख डा.शरद पन्थी, गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल, कास्की प्रमुख डा.शंकर गौतम, भेडावारी प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रका आयुर्वेद चिकित्सक डा.अनिल थापाले सहजीकरण गर्नुभएको थियो ।

सो कार्यक्रममा कास्की जिल्ला स्थित सम्पूर्ण पालिकाका आयुर्वेद संयोजकका साथ आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरु, नागरिक आरोग्य केन्द्रका अभियानकर्ताहरू, भेडावारी प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमा एकिकृत स्वास्थ्य सेवा अन्तर्गत आयुर्वेद सेवा कार्यक्रममा कार्यरत आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरु तथा गण्डकी आयुर्वेद अस्पतालमा कार्यरत सम्पूर्ण कर्मचारीहरुको सहभागिता रहेको थियो ।

आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुमा MSS कार्यान्वयन कार्यक्रम :

पृष्ठभूमिः

गण्डकी प्रदेश सरकार मातहतका आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुको न्यूनतम सेवा मापदण्ड अनुगमन समीक्षा तथा फलोअप गर्नका लागि यो कार्यक्रम राखिएको हो।

उद्देश्यः

गण्डकी प्रदेश सरकार मातहतका आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुको न्यूनतम सेवा उपलब्धताको मूल्यांकन गरी आवश्यकता अनुसार सुदृढीकरण गर्नु।

कार्यक्रम संचालनः

यस कार्यक्रम अन्तर्गत यस कार्यालयको सेवा मापदण्ड अनुगमन र समीक्षा गर्दा प्राप्त नतिजा अनुसार मापदण्ड अनुसार अपुग देखिएका सामान औजार उपकरणहरु क्रमिक रुपमा पूर्ति गर्ने गरी सम्पन्न गरियो।

जडिबुटीबाट चूर्ण औषधि निर्माण (जडिबुटी खरिद):

पृष्ठभूमि:

स्थानीय स्तरमा उपलब्ध जडिबुटिहरुको प्रयोग गरी गुणस्तरीय आयुर्वेद औषधी निर्माण गरेर बिरामीहरुलाई नि:शुल्क उपलब्ध गराउन यो कार्यक्रम राखिएको हो।

उद्देश्यः

बिरामीहरुलाई गुणस्तरीय आयुर्वेद औषधी उपलब्ध गराउनु।

कार्यक्रम संचालनः

सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा खरिद नियमावली २०६४ (संशोधन सहित) तथा गण्डकी प्रदेश कार्य संचालन निर्देशिका खर्चको मापदण्ड २०७५ (गण्डकी प्रदेश) २०८१/८२ मा आयुर्वेद औषधालय/आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरुबाट सञ्चालन हुने स्वीकृत कार्यक्रमहरुको सञ्चालन मापदण्ड, २०८१अनुसार आवश्यक जडिबुटिहरुको सुची, स्पेसिफिकेसन र परिमाण तयार गरि अस्पताल प्रमुखबाट स्वीकृत गरी गुणस्तरीय जडिबुटिहरु खरिद गरियो। खरिद गरिएका जडिबुटिहरु शास्त्रीय विधि अनुरुप निर्माण गरी प्याकेजिङ लेवलिङ गरी निःशुल्क वितरण गरियो ।

निर्माण गरीएका औषधीहरुः

अविपत्तिकर चूर्ण, हिंवाष्टक चूर्ण, आमलकी चूर्ण, गुडुची चूर्ण, सितोपलादी चूर्ण, त्रिफला चूर्ण, अश्वगन्धा चूर्ण, दशमूल चूर्ण, अर्जुन चूर्ण, गोक्षुर चूर्ण, पुनर्नवा चूर्ण, एरण्डमुलादी क्वाथ, मुस्तादी क्वाथ, बरुण चूर्ण, यष्टिमधु चूर्ण, हरितकी चूर्ण र त्रिकटु चूर्ण ।

औषधालयमा IPD सेवा सुचारु गर्नको लागि विशेषज्ञ चिकित्सक एवं अन्य कर्मचारी व्यवस्थापन:

पृष्ठभूमिः

स्वास्थ्य संस्थामा लामो समयसम्म बसी उपचार सेवा लिनुपर्ने बिरामीहरुलाई सहज रुपमा आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउनको लागि गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल, कास्कीमा २५ शैय्यायुक्त अन्तरंग सेवा सञ्चालन गर्न यो कार्यक्रम राखिएको हो।

उद्देश्यः

गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल, कास्कीमा अन्तरंग सेवा सञ्चालन गर्नु।

कार्यक्रम संचालनः

गण्डकी प्रदेशको **सेवा करारमा चिकित्सक र स्वास्थ्यकर्मी व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९** अनुसार अघिल्लो आ.व.मा आयुर्वेद सेवा विस्तार कार्यक्रममा सेवा करारमा नियुक्ति भएका कर्मचारीहरुलाई कार्य सम्पादनको आधारमा निरन्तरता दिदै थप प्राविधिक जनशक्तिहरुलाई करार सेवामा नियुक्त गरी सेवा थप एवं प्रभावकारी हुने गरी सम्पन्न गरियो।

जनशक्तिहरुः

कन्सल्टेन्ट आयुर्वेद विज्ञ १
आयुर्वेद चिकित्सक १
कविराज १
स्टाफ नर्स ४
अकुपंचर असिष्टेन्ट १
अभ्यङ्गकर्ता २

औषधी एवं औषधीजन्य सामग्री ढुवानी :

पृष्ठभूमिः

आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुका लागि निःशुल्क वितरण गर्न आवश्यक औषधि र सामग्रीहरु नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्रहरुमा आपूर्ति व्यवस्था मिलाउनका साथै जिल्लाका विभिन्न स्थानमा गएर आयुर्वेद सेवा तथा स्वास्थ्य प्रवर्धनात्मक कार्यक्रमहरु संचालन गर्न सहजताको लागि यो कार्यक्रम राखिएको हो।

उद्देश्यः

औषधि र अन्य सामाग्रीहरुको सहज आपूर्ति गर्नु ।

कार्यक्रम संचालनः

अस्पताललाई आवश्यक औजार उपकरणहरु काठमाण्डौ एवं विरगंजबाट ढुवानी गरी ल्याईएको तथा चूर्ण औषधी निर्माणको लागि खरिद गरीएको जडिबुटिहरु काठमाण्डौबाट ढुवानी गरीएको ।

भेडावारी प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, कास्कीमा एकिकृत स्वास्थ्य सेवा अन्तर्गत आयुर्वेद चिकित्सा सेवा सञ्चालनका जनशक्ति व्यवस्थापन [निरन्तरता] :

पृष्ठभूमिः

प्रत्येक नागरिकले राज्यबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा नि:शुल्क रुपमा प्राप्त गर्ने संवैधानिक अधिकार भएकोले सेवाग्राहीको छनौटको आधारमा आयुर्वेद वा आधुनिक चिकित्सा पद्धति एकै छानामुनिबाट एकीकृत सेवा प्रदान गर्न यो कार्यक्रम नमुनाको रुपमा संचालन गर्न राखिएको छ।

उद्देश्यः

भेडाबारी प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमा एकीकृत चिकित्सा सेवा प्रदान गर्नु।

कार्यक्रम सञ्चालनः

गण्डकी प्रदेशको **सेवा करारमा चिकित्सक र स्वास्थ्यकर्मी व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९** अनुसार अघिल्लो आ.व.मा आयुर्वेद सेवा विस्तार कार्यक्रममा सेवा करारमा नियुक्ति भएका कर्मचारीहरुलाई कार्य सम्पादनको आधारमा निरन्तरता दिदै थप प्राविधिक जनशक्तिहरुलाई करार सेवामा नियुक्त गरी सेवा थप एवं प्रभावकारी हुने गरी सम्पन्न गरियो।

जनशक्तिहरुः

आयुर्वेद चिकित्सक १

वैद्य १

अभ्यङ्गकर्ता १

लाभान्वित संख्या - ३२५९

राष्ट्रिय आरोग्य दिवस तथा धन्वन्तरी जयन्ति, राष्ट्रिय योग दिवस, अन्तराष्ट्रिय योग दिवस लगायतको दिवसहरु मनाउने कार्यक्रम :

पृष्ठभूमिः

आयुर्वेद एवं बैकल्पिक चिकित्सा जगतमा धन्वन्ती र राष्ट्रिय एवं अन्तराष्ट्रिय योग दिवस मनाउने प्रचलन रहेको छ। सरोकारवालाहरुको सहभागितामा विभिन्न दिवसहरु मनाएर आयुर्वेद एवं योगबारे जनचेतना फैलाउने उद्देश्यले यो कार्यक्रम राखिएको हो।

उद्देश्यः

राष्ट्रिय आरोग्य दिवस तथा धन्वन्तरी जयन्ती, राष्ट्रिय योग र अन्तराष्ट्रिय योग दिवस मनाई जनचेतना फैलाउनु ।

कार्यक्रम संचालनः

"स्वस्थ जीवनशैलीमा सात्विक आहार।
नागरिक आरोग्यताको मजबुत आधार ।।"

स्वास्थ्य मन्त्रालय, गण्डकीका चिकित्सा महाशाखा प्रमुख डा.रमेश कुमार के.सी.ज्यूको प्रमुख आतित्यथामा धन्वन्तरी मुर्तिमा पूजा गरि सात्विक आहारको महत्व दर्शाउने सात्विक प्रसाद सम्पूर्ण सेवाग्राहीहरुलाई समेत वितरण गरि धन्वन्तरी जयन्ती तथा राष्ट्रिय आरोग्य दिवस-२०८१ मनाईयो।

"स्वस्थ्य समाज, समृद्ध नेपाल र विश्व शान्तिका लागि योग" भन्ने आदर्श वाक्यको साथ गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल, कास्कीको आयोजनामा अन्तरक्रिया तथा योगाभ्यास सहित राष्ट्रिय योग दिवस २०८१ सम्पन्न गरियो।

पोखरा महानगरपालिका, स्वास्थ्य महाशाखाको समन्वय एवं ३० नं. वडा कार्यालयको स्थानीय आयोजनामा श्री त्रिभुवन शान्ति नमुना मा.वि., खुदीमा "सिंगो पृथ्वी, समग्र स्वास्थ्यका लागी योग" भन्ने मूल नाराका साथ योगाभ्यास सहित नि:शुल्क आयुर्वेद स्वास्थ्य शिविर सम्पन्न भएको छ।

गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल, कास्की प्रमुख डा.शंकर गौतमज्यूको सभाध्यक्षतामा सम्पन्न सो कार्यक्रममा ७० जना बढीले योगाभ्यासमा सहभागिता जनाउनु भएको थियो भने ३५० जनाको स्वास्थ्य परिक्षण, २९५ जनाको रगतमा चिनीको मात्रा परिक्षण, ५८ जनाले पुर्वकर्म सेवा, ४१ जनाले कपिंग सेवा प्रदान गरिएको थियो भने ३२१ जनालाई आयुर्वेद औषधि वितरण गरिएको थियो।

यसैगरी जेष्ठनागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र, सक्नेरीमा स्वस्थ्य आहार विहार एवं जीवनशैली सम्वन्धी प्रस्तुतीकरणका साथ जेष्ठ नागरिकहरुको स्वास्थ्य परिक्षण तथा नि:शुल्क औषधी वितरण गरीयो।

स:शुल्क फार्मेसी संचालन (Seed Money) :

पृष्ठभूमि :

गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल, कास्कीमा नि:शुल्क वितरण गरिने औषधीहरुको साथ बिरामीहरुको उपचारको लागि आवश्यक अन्य औषधीहरु सुपथ मूल्यमा उपलब्ध गराउन यो कार्यक्रम राखिएको हो।

उद्देश्य :

गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल, कास्कीमा स:शुल्क फार्मेसी स्थापना गर्नु।

कार्यक्रम सञ्चालन :

अस्पताल फार्मेसी सेवा निर्देशिका २०७८, सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा खरिद नियमावली २०६४ (संशोधन सहित) तथा गण्डकी प्रदेश कार्य संचालन निर्देशिका खर्चको मापदण्ड २०७५ (गण्डकी प्रदेश) अनुसार अस्पताल फार्मेसी सेवा निर्देशिका २०७८ बमोजिमको समितीको प्रस्ताव अनुसार आवश्यक औषधीहरुको सुची, स्पेसिफिकेसन र परिमाण तयार गरि अस्पताल प्रमुखबाट स्वीकृत गरी गुणस्तरीय औषधि गोप्य शिलबन्दी प्रक्रृया अनुसार खरिद गरि सःशुल्क फार्मेसी संचालन गरियो।

प्रतिफलः

सेवाग्राही एवं बिरामीहरुले आवश्यक औषधीहरु सुपथ मूल्यमा प्राप्त गरेका छन्।

स्थानीय तहको डाटा भेरिफिकेशन एवं गुणस्तर सुधार, तथ्यांक विश्लेषण, बार्षिक समिक्षा :

पृष्ठभूमिः

स्थानीय तह स्थित आयुर्वेद औषधालयबाट प्रदान गरिएको सेवाको अभिलेख र रिपोर्ट चुस्त दुरुस्त राख्न, अनुशिक्षण गर्न र जिल्ला स्थित सम्पूर्ण आयर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुको वार्षिक समिक्षा गर्ने अभिप्रायले यो कार्यक्रम राखिएको हो।

उद्देश्यः

आयुर्वेद सेवासम्बन्धी तथ्याङ्कहरुको अभिलेख तथा प्रतिवेदनमा पूर्णता, एकरुपता, आधिकारिकता, निरन्तरता र विश्वसनियता कायम गरी कार्यक्रमहरुको समिक्षा गर्नु।

कार्यक्रम संचालन:

कास्की जिल्ला भित्र संचालित विभिन्न आयुर्वेद औषधालय एवं नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्रहरुलाई समेटी मिति २०८१/१०/१५ गते भावी कार्य योजना र अर्धवार्षिक समिक्षा सम्पन्न गरियो। समिक्षा पश्चात प्राप्त सुझाव एवं कमजोरी सम्बोधनार्थ आवश्यक स्थलगत पृष्ठपोषण एवं कार्यक्रम संचालन स्थिति बाधाहरु, सेवा प्रभावकारिता र गुणस्तरीयताका लागि छलफल गरी रेकर्डिङ र रिपोर्टिङ स्थलगत अनुशिक्षण गरी सम्पन्न गरियो।

भर्ना भएका बिरामीहरुका लागि खाद्यान्न :

पृष्ठभूमि:

अन्तरंग सेवा लिन भर्ना भएका बिरामीहरुका लागि स्वस्थकर खाना उपलब्ध भएमा बिरामीको स्वास्थ्य अवस्थामा सुधार हुने भएकोले नि:शुल्क रूपमा खाद्यान्न उपलब्ध गराउनका लागि यो कार्यक्रम राखिएको हो

उद्देश्य:

भर्ना भएका बिरामीका लागि स्वस्थ खाना नि:शुल्क रूपमा उपलब्ध गराउनु ।

कार्यक्रम संचालन:

अस्पतालको पायक पर्ने क्यान्टिनसंग प्रचलित कानून बमोजिम सम्झौता गरी अन्तरंग सेवाका लागि भर्ना भएका बिरामीहरुलाई शाकाहारी भोजन उपलब्ध गराईयो।

आधुनिक स्वेदन उपकरण (Sauna Set) खरिद :

पृष्ठभूमि:

आयुर्वेद चिकित्साको विशिष्ट सेवा अन्तर्गत रहेको सर्वांग स्वेदनका लागि प्रभावकारी मानिएको sauna सेवा सञ्चालन तथा विस्तारका लागि आवश्यक आधुनिक स्वेदन उपकरण खरिद तथा सो व्यवस्थापन आवश्यक कोठा एवं स्नान कक्ष निर्माण गर्न यो कार्यक्रम राखिएको हो।

उद्देश्य:

सर्वांग स्वेदन (साउना) सेवा सञ्चालन गर्नु।

कार्यक्रम संचालनः

सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा खरिद नियमावली २०६४ (संशोधन सहित) तथा गण्डकी प्रदेश कार्य संचालन निर्देशिका खर्चको मापदण्ड २०७५ (गण्डकी प्रदेश), २०८१/८२ मा आयुर्वेद औषधालय/आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरुबाट सञ्चालन हुने स्वीकृत कार्यक्रमहरुको सञ्चालन मापदण्ड, २०८१ अनुसार आवश्यक स्पेसिफिकेसन र परिमाण तयार गरि अस्पताल प्रमुखबाट स्वीकृत गरी गुणस्तरीय **Sauna set** उपकरण आदी खरिद गरियो।

आयुर्वेद आधारभूत तथा अत्यावश्यक औषधी खरिद :

पृष्ठभूमिः

जिल्ला स्थित आयुर्वेद स्वास्थ्य सस्थाहरु मार्फत प्रदान गरिने आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा, प्राथमिक उपचारका लागि अत्यावश्यक औषधि तथा औषधि जन्य सामाग्रीहरुको खरिद गरी आयुर्वेद स्वास्थ्य सस्थाहरुबाट गुणस्तरीय सेवा प्रदानको लागि यो कार्यक्रम राखिएको छ ।

उद्देश्यः

निःशुल्क औषधिहरु सहितको सेवा निरन्तर प्रवाह गर्ने ।

कार्यक्रम सञ्चालनः

सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा खरिद नियमावली २०६४ (संशोधन सहित) तथा गण्डकी प्रदेश कार्य संचालन निर्देशिका खर्चको मापदण्ड २०७५ (गण्डकी प्रदेश), २०८१/८२ मा आयुर्वेद औषधालय/आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरुबाट सञ्चालन हुने स्वीकृत कार्यक्रमहरुको सञ्चालन मापदण्ड, २०८१ अनुसार आवश्यक स्पेसिफिकेसन र परिमाण तयार गरि अस्पताल प्रमुखबाट स्वीकृत गरी गुणस्तरीय **GMP certified** औषधि खरिद गरियो।

प्रतिफलः

आवश्यक औषधि तथा औषधिजन्य सामाग्रीहरुको नियमित उपलब्ध गरी गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको उपलब्ध भएको ।

स्तनपायी आमालाई मातृशिशु सुरक्षार्थ दुग्धबर्धक जडिबुटी/ औषधि प्रवर्द्धन कार्यक्रम

पृष्ठभूमिः

नवजात शिशुको पोषण र स्वास्थ्यमा आमाको दुध अत्यावश्यक हुन्छ विभिन्न स्वास्थ्य समस्याका कारण आमाहरुले आवश्यक मात्रामा दुध उत्पादन गर्न नसक्ने स्थितिमा दुग्धबर्धक जडिबुटीहरुले निकै मद्दत गर्दछन यसै सन्दर्भमा मातृशिशु सुरक्षाका लागि दुग्धबर्धक जडिबुटी र औषधिको प्रवर्धन कार्यक्रम राखिएको छ।

उद्देश्यः

स्तनपान गराउने आमाहरुलाई दुग्धबर्धक जडिबुटी तथा औषधिहरुको प्रयोगबारे जानकारी दिनु र प्रयोगका लागि प्रोत्साहन गर्नु।

लक्षित समूह :

महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका, स्तनपायी आमा एवं स्वास्थ्यकर्मीहरु।

कार्यक्रम संचालित स्थानहरु :

मादी गाउँपालिका, वडा नं. १, सिक्लेस

अन्नपूर्ण गाउँपालिका, वडा नं. १, सिम्पाली

पोखरा महानगरपालिका, वडा नं. २२, पुम्दीभुम्दी

रुपा गाउँपालिका, वडा नं. ५, देउराली

लाभाम्वित संख्या - ४३८

८. संघीय सरकारबाट प्राप्त शःसर्त तर्फ वार्षिक कार्यक्रम अन्र्तगत सम्पादन गरेका कार्यक्रमको विवरण :

क.सं.	कार्यक्रमको नाम	बजेट हजारमा	भौतिक प्रगति	वित्तीय प्रगति	कै.
१	आयुर्वेद औषधी खरिद	६००	१००	१००	
२	पंचकर्म पुर्वकर्म कार्यक्रम	५२०	१००	१००	
३	प्रयोगशाला संचालन	४१७	१००	१००	
४	नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र तथा अभियान संचालन	११६०	१००	१००	
५	अस्पताल संचालन तथा सुदृढिकरण	१०४०	१००	१००	
	जम्मा :	**३७३७**	**१००**	**१००**	

९. वार्षिक लक्ष्य अनुसार सम्पादन हुन नसकेका कार्यक्रमहरु :

❖ **यस आ.व. मा सम्पूर्ण कार्यक्रमहरु पूर्ण रुपमा सम्पन्न भयो ।**

१०. विविध :

१०.१ कार्यक्रम कार्यान्वयन एवं सेवा प्रवाहका सबल पक्षहरुः-

क्र.सं.	सबल पक्षहरु
१	पूर्वकर्म (स्नेहन, स्वेदन), स्वस्थ जीवनशैली आदि आयुर्वेद चिकित्साका पद्धतिहरुबाट नसर्ने रोग तथा दिर्घ रोगीहरुको रोग न्यूनिकरण र रोकथाममा सहयोग भएको छ । स्वास्थ्य प्रबन्धनात्मक योग र रोग अनुसारको योग गर्न परामर्श दिइएको ।
२	अन्तरंग सेवा संचालनबाट बिरामीहरुको रोग निवारण र आरोग्यता वृद्धिमा सहयोग पुगेको।

३	नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र स्थापनाबाट तल्लो तहसम्म आयुर्वेद सेवा पुगेको।
४	आयुर्वेदको प्रचार प्रसारबाट गुणस्तरीय आयुर्वेद सेवामा विश्वास बढेको छ ।
५	पूर्वकर्म कार्यक्रम अन्तर्गतको स्नेहन, स्वेदन, जानुवस्ति, कटिवस्ति, शिरोधारा आदि आयुर्वेद चिकित्सा उपक्रमहरुको प्रभाव राम्रो देखिएको ।
७	प्रयोगशाला सेवा सन्चालन भए सँगै सेवाको प्रभावकारितामा बिश्वसनियता बढेको ।

१०.२ कार्यक्रम कार्यान्वयनमा आइपरेका समस्या, समस्या समाधानका लागि गरिएका उपाय तथा जिम्मेबार तह

क्र.सं.	कार्यक्रम कार्यान्वयनमा आइपरेका समस्याहरु	समस्या समाघानका उपाय	जिम्मेबार तह
१	निःशुल्क वितरण औषधीहरुको प्रकारमा कमि	निःशुल्क वितरण औषधीहरुको प्रकार थप गर्नुपर्ने	स्वास्थ्य मन्त्रालय, आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा विभाग
२	बजेट कम बिनियोजन को कारण धेरै area coverage गर्न नसकिएको	थप बजेट विनियोजन हुनुपर्ने	स्वास्थ्य मन्त्रालय
३	कार्यालय भवनको भौतिक अवस्था कमजोर र कोठा अभावमा थप सेवा विस्तार गर्न नसकिएको	नयाँ भवन निर्माण वा तल्ला थप गर्ने वा ट्रस निर्माण	स्वास्थ्य मन्त्रालय
४	कर्मचारीलाई नियमित तालिमको अभाव	वर्षमा कम्तीमा ४ क्षमतावृद्धि तालिम हुनुपर्ने	स्वास्थ्य मन्त्रालय, प्रादेशिक स्वास्थ्य तालिम केन्द्र
५	जनशक्ति अभाव	यथाशिघ्र आवश्यक पदपुर्तिको व्यवस्था गर्ने	स्वास्थ्य मन्त्रालय, प्रदेश लोकसेवा आयोग

१०.३ कार्यक्रम कार्यान्वयन एवं सेवा प्रवाहका चुनौतीहरुः-

क्रसं.	चुनौतिहरु (बाह्य र आन्तरिक)
१	थप सुविधा र सेवायुक्त विशेषज्ञ सहितको आयुर्वेद अस्पताल नहुनु ।
२	कर्मचारीलाई तालिमको व्यवस्था कम हुनु ।
३	भौतिक पूर्वाधारको कमी हुनु साथै कर्मचारी आवास नहुनु ।
४	आयुर्वेद कार्यक्रमको बजेट न्युन हुनु ।
५	दरबन्दी अनुसार पदपूर्ति गरी समयानुकुल थप सेवा दिने गरी कर्मचारीको व्यवस्था गरिनु पर्ने ।
६	स्वास्थ्य प्रवर्द्धनात्मक र उपचारात्मक सेवाका लागि स्पष्ट कार्यक्रम र निर्देशन हुनु पर्ने ।

१०.४ कार्यक्रम कार्यान्वयन एवं सेवा प्रवाह गर्दाका मुख्य सिकाईः-

१. आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम सञ्चालनले गर्दा जनमानसमा आयुर्वेद चिकित्सा सेवा प्रति विश्वास बढेको ।

२. कार्यक्रम समयमा नै शुरु गर्नुपर्ने ।

३. समुदायको आवश्यकता अनुसारको कार्यक्रम बनाउनु पर्ने ।

४. कुनै पनि कार्यक्रम गर्दा स्थानीय जनप्रतिनिधिहरुको एवं जनसहभागिता सुनिश्चित गर्नुपर्ने ।

५. कार्यक्रम निरन्तरताको सुनिश्चितता हुनुपर्ने र संचालन प्रक्रियाको बारेमा अभिमुखिकरण गर्ने

६. पुर्वकर्म, पंचकर्म, तथा क्षारसुत्र सेवा प्रभावकारी ढंगले संचालन गर्नको लागि आवश्यक जनशक्ति सहितको अन्तरङ्ग (INDOOR) सेवा सुदृढिकरण गर्नुपर्ने ।

७. अत्यावश्यक आयुर्वेद औषधिहरुको सुची परिमार्जन गरि औषधिहरु थप गर्नुपर्ने ।

अस्पतालले आयोजना गरेको अर्धवार्षिक समिक्षा गोष्ठीबाट प्राप्त भएका सुझावहरु :

- **तत्काल गर्न सकिने**

१) कास्की जिल्ला भित्र रहेका औषधालयहरुमा पालो पालो रिपोर्टिङ बैठक बसी भएका समस्याको समाधानको बाटो पहिल्याउन निर्देशनालयबाट १ प्रतिनिधि, गण्डकी आयुर्वेद अस्पतालबाट १ प्रतिनिधि र समस्या भएको औषधालयको १ प्रतिनिधिको समिति बनाई छलफल एवं समन्वय मार्फत समस्या समाधानको पहल गर्नुपर्ने ।

२) परम्परागत स्वास्थ्यकर्मीहरुको लगत संकलन एवं उनीहरुसँग रहेको ज्ञानको लिपिवद्ध गरी संरक्षणको पहल गर्नुपर्ने ।

३) आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्न वर्षमा कम्तिमा ३ वटा तालिमको व्यवस्था मिलाउनुपर्ने ।

४) कास्की जिल्ला भित्र रहेको जडिबुटिहरुको लगत संकलन, प्रकाशन र व्यवसायीक खेती सम्बन्धी तालिम एवं जडिबुटि खरिदको प्रत्याभूति गर्ने ।

५) हरेक औषधालयहरुमा स्नेहन, स्वेदन, शिरोधारा, वस्ति, नस्य, अभ्यङ्ग आदि उपक्रमहरुको संचालनको लागि अभ्यङ्गकर्ताको रुपमा १ पुरुष र १ महिलाको दरबन्दीको व्यवस्था गर्नुपर्ने ।

६) जेष्ठ नागरिकको लागि घुम्ती शिविरहरु संचालन गर्ने ।

७) स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरुलाई आयुर्वेद, स्वास्थवृत, जीवनशैली व्यवस्थापन, योग सम्बन्धी थप अभिमुखीकरण तालिम संचालन गर्नुपर्ने ।

८) आयुर्वेद सेवाको गुणस्तर कायम राख्न अधिकार सम्पन्न अनुगमन समिति गठन गरी नियमित अनुगमन गर्नुपर्ने ।

- **अल्पकालमा गर्न सकिने**

१) वेगनास आयुर्वेद औषधालयको नाममा रहेको ५० रोपनी जग्गामा रोपिएका १४०० जडिबुटिहरको नाम, प्रयोज्य अङ्ग, प्रयोग बारे जानकारी सहितको नेमप्लेट तयार गरी त्यसको संरक्षण, पहिचान एवं सामान्य प्रयोगको ज्ञान लिने उद्देश्यले महिनामा १ विद्यालयबाट कक्षा ९-१० का विद्यार्थीहरुलाई अवलोक भ्रमण गराउने सो को लागि जडिबुटि उद्यानको हेरचाह गर्न २ माली र १ द्रव्यगुण विज्ञ वा आयुर्वेद चिकित्सकको व्यवस्था प्रदेश सरकार र स्थानीय तहको सहकार्यमा गर्नुपर्ने ।

२) हरेक जिल्ला स्तरीय आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई जनशक्ति थप सहित अस्पतालको रुपमा विकास गर्नुपर्ने ।

३) देउराली आयुर्वेद औषधालयको नाममा प्राप्त जग्गामा औषधालय भवन निर्माणको लागि गाउँपालिका र प्रदेश सरकारको सहकार्यमा आगामी आ. व. मा बजेटको व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
४) स्वास्थ्य शिक्षाको पाठ्यक्रमा आयुर्वेद एवं वैकल्पिक चिकित्सा पद्धतिहरुको केही पाठहरु तयार गरी आगामी शैक्षिक सत्रबाट अध्ययन अध्यापन शुरु गर्नुपर्ने ।

- **दीर्घकालमा गर्न सकिने**

१) गण्डकी आयुर्वेद अस्पतालमा स्तरोन्नती भई अन्तरंग सेवा समेत संचालन भई रहेको अवस्थामा यसलाई दिगो गुणस्तरीय सेवाको निरन्तरताको सुनिश्चितताको लागि भवन निर्माणलाई प्राथमिकता प्रदान गरी स्वास्थ्य संस्था मापदण्ड अनुरुपको अस्पताल भवन निर्माण गर्नुपर्ने ।
२) आयुर्वेद औषधिहरुको गुणस्तर मापन गर्न सक्ने प्रयोगशालाको स्थापना गरी, आयुर्वेद औषधीहरुको गुणस्तर कायम राख्न अनुगमन गर्नुपर्ने ।
३) हरेक वडामा आयुर्वेद सेवा पुर्‍याउने उद्देश्यले थप सेवा केन्द्रहरुको स्थापना एवं संचालन गर्दै जानुपर्ने ।

भावी कार्य योजना

- बार्षिक कार्यक्रम निर्धारित समयमै कार्यक्रम सम्पन्न गर्ने ।
- विस्तारित सेवा संचालन गर्ने ।
- अस्पताललाई बिमामा आबद्ध गर्ने ।
- भवन निर्माण गर्ने ।

निष्कर्ष र सुझाव

समग्र रुपमा आ.व.०८१/८२ मा चालु तर्फ ७९ प्रतिशत, पुँजीगत तर्फ ९७.५६ प्रतिशत र संघ सशर्त तर्फ ९९.७९ प्रतिशत, समग्र भौतिक प्रगति ९८ प्रतिशत भएको हुँदा आयुर्वेद सेवा प्रवाह राम्रो मान्न सकिन्छ ।

१०. तथ्यांक एवं फोटोहरु :

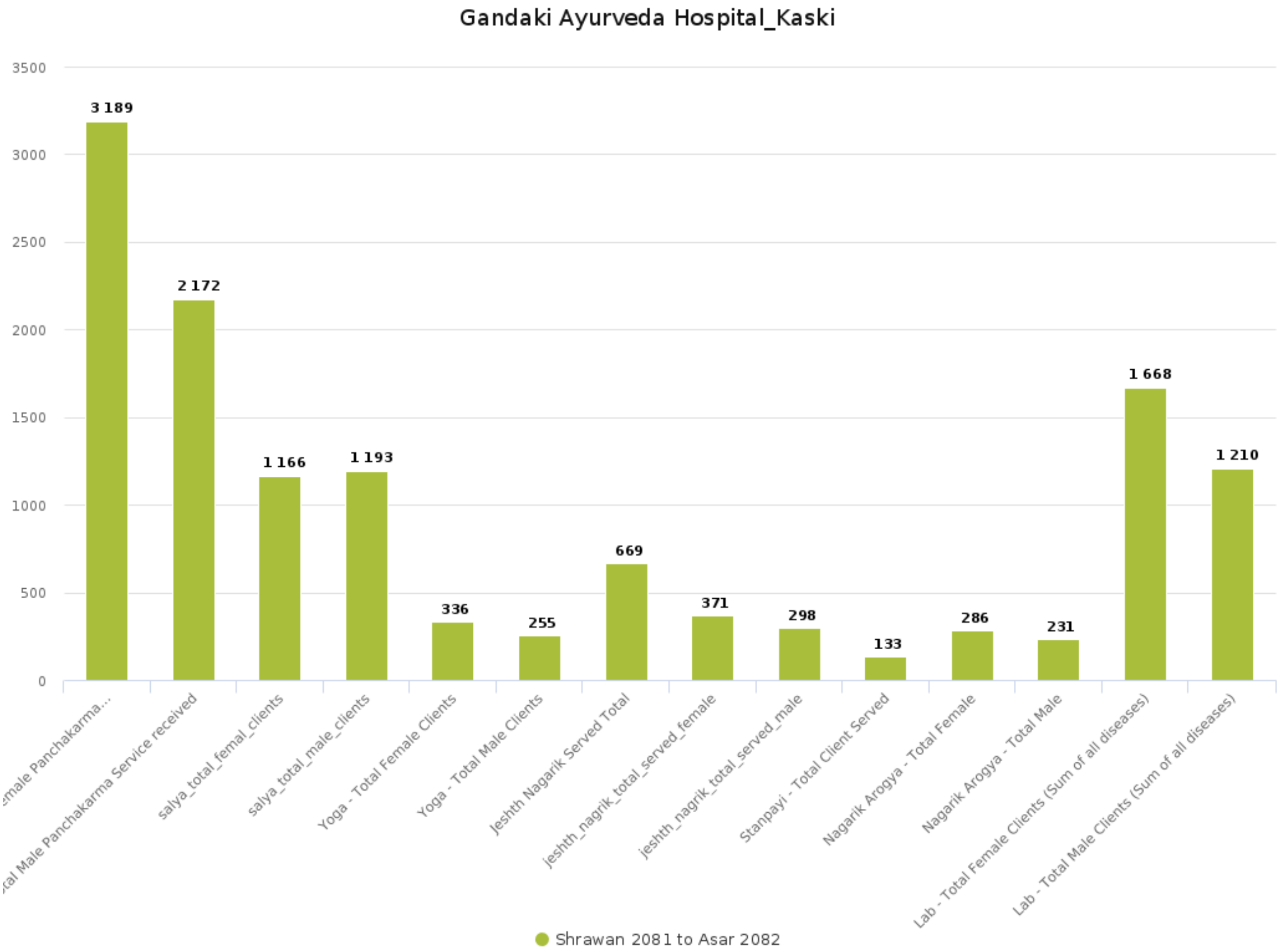

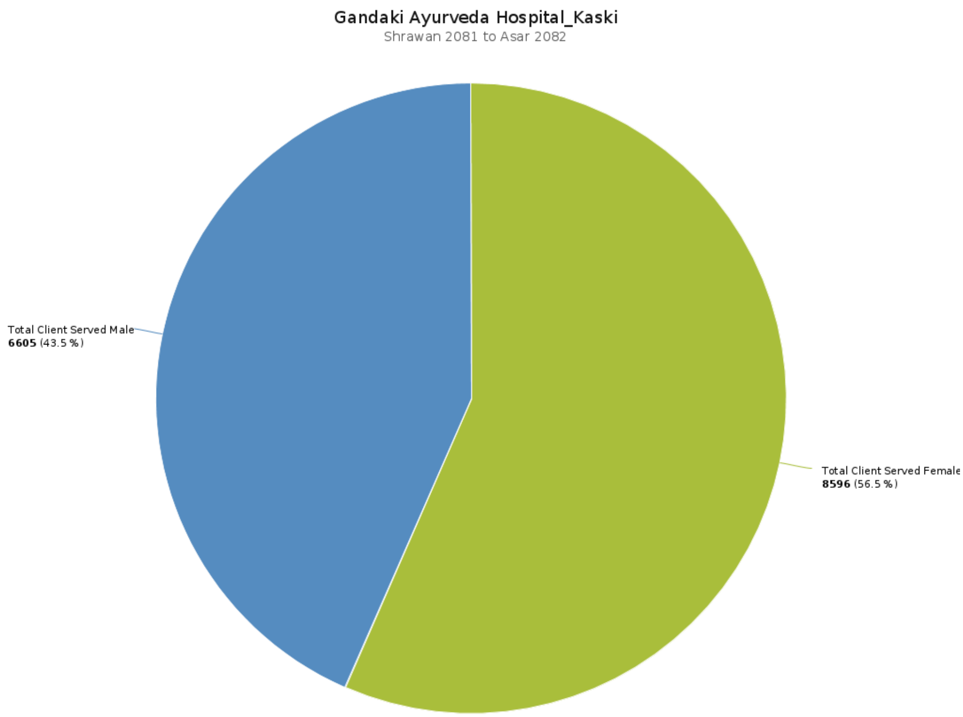

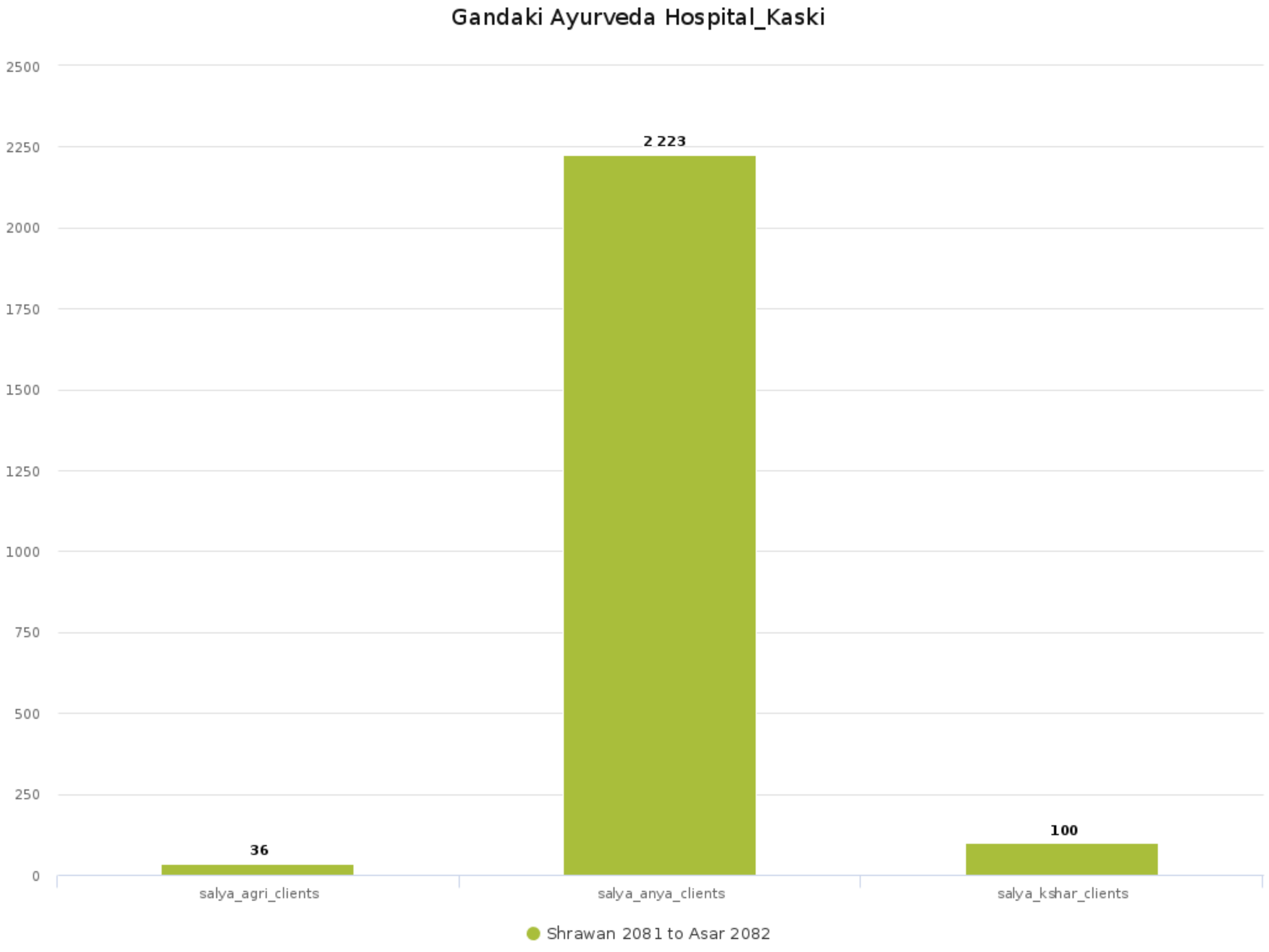
Gandaki Ayurveda Hospital_Kaski
2500
2250
2000
1750
1500
1250
1000
750
500
250
0
36
2 223
100
salya_agri_clients
salya_anya_clients
salya_kshar_clients
Shrawan 2081 to Asar 2082

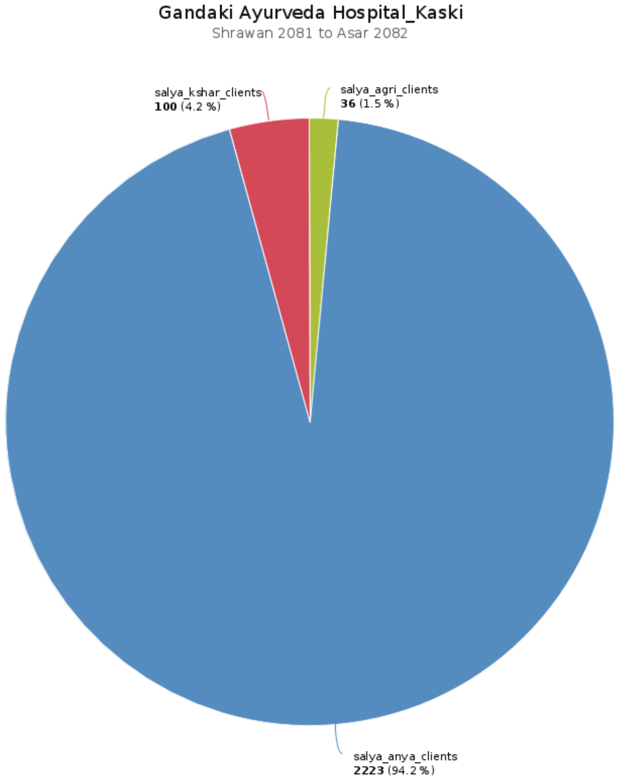
Gandaki Ayurveda Hospital_Kaski
Shrawan 2081 to Asar 2082
salya_kshar_clients
100 (4.2 %)
salya_agri_clients
36 (1.5 %)
salya_anya_clients
2223 (94.2 %)

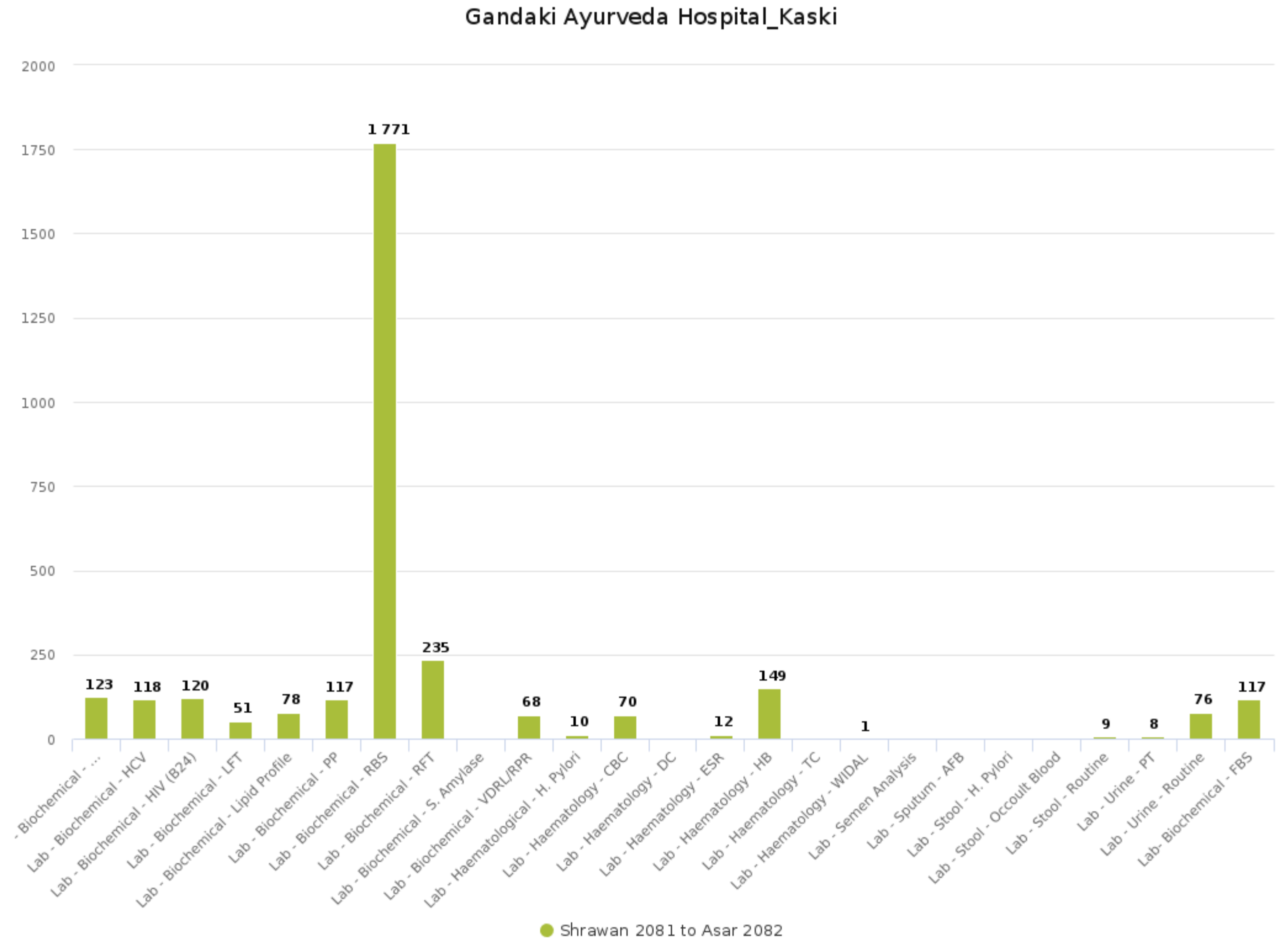
Gandaki Ayurveda Hospital_Kaski
2000
1750
1500
1250
1000
750
500
250
0
123
118
120
51
78
117
1 771
235
68
10
70
12
149
1
9
8
76
117
- Biochemical - ...
Lab - Biochemical - HCV
Lab - Biochemical - HIV (B24)
Lab - Biochemical - LFT
Lab - Biochemical - Lipid Profile
Lab - Biochemical - PP
Lab - Biochemical - RBS
Lab - Biochemical - RFT
Lab - Biochemical - S. Amylase
Lab - Biochemical - VDRL/RPR
Lab - Haematological - H. Pylori
Lab - Haematology - CBC
Lab - Haematology - DC
Lab - Haematology - ESR
Lab - Haematology - HB
Lab - Haematology - TC
Lab - Haematology - WIDAL
Lab - Semen Analysis
Lab - Sputum - AFB
Lab - Stool - H. Pylori
Lab - Stool - Occult Blood
Lab - Stool - Routine
Lab - Urine - PT
Lab - Urine - Routine
Lab- Biochemical - FBS
Shrawan 2081 to Asar 2082

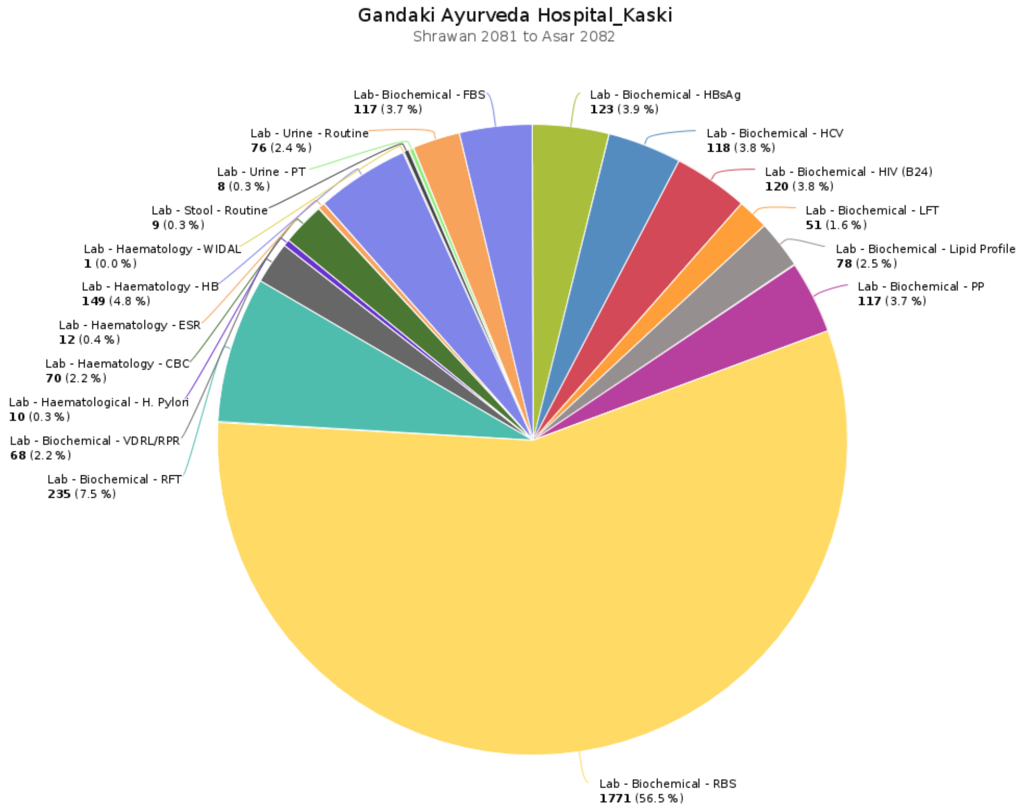
Gandaki Ayurveda Hospital_Kaski
Shrawan 2081 to Asar 2082
Lab- Biochemical - FBS
117 (3.7 %)
Lab - Biochemical - HBsAg
123 (3.9 %)
Lab - Urine - Routine
76 (2.4 %)
Lab - Biochemical - HCV
118 (3.8 %)
Lab - Urine - PT
8 (0.3 %)
Lab - Biochemical - HIV (B24)
120 (3.8 %)
Lab - Stool - Routine
9 (0.3 %)
Lab - Biochemical - LFT
51 (1.6 %)
Lab - Haematology - WIDAL
1 (0.0 %)
Lab - Biochemical - Lipid Profile
78 (2.5 %)
Lab - Haematology - HB
149 (4.8 %)
Lab - Biochemical - PP
117 (3.7 %)
Lab - Haematology - ESR
12 (0.4 %)
Lab - Haematology - CBC
70 (2.2 %)
Lab - Haematological - H. Pylori
10 (0.3 %)
Lab - Biochemical - VDRL/RPR
68 (2.2 %)
Lab - Biochemical - RFT
235 (7.5 %)
Lab - Biochemical - RBS
1771 (56.5 %)

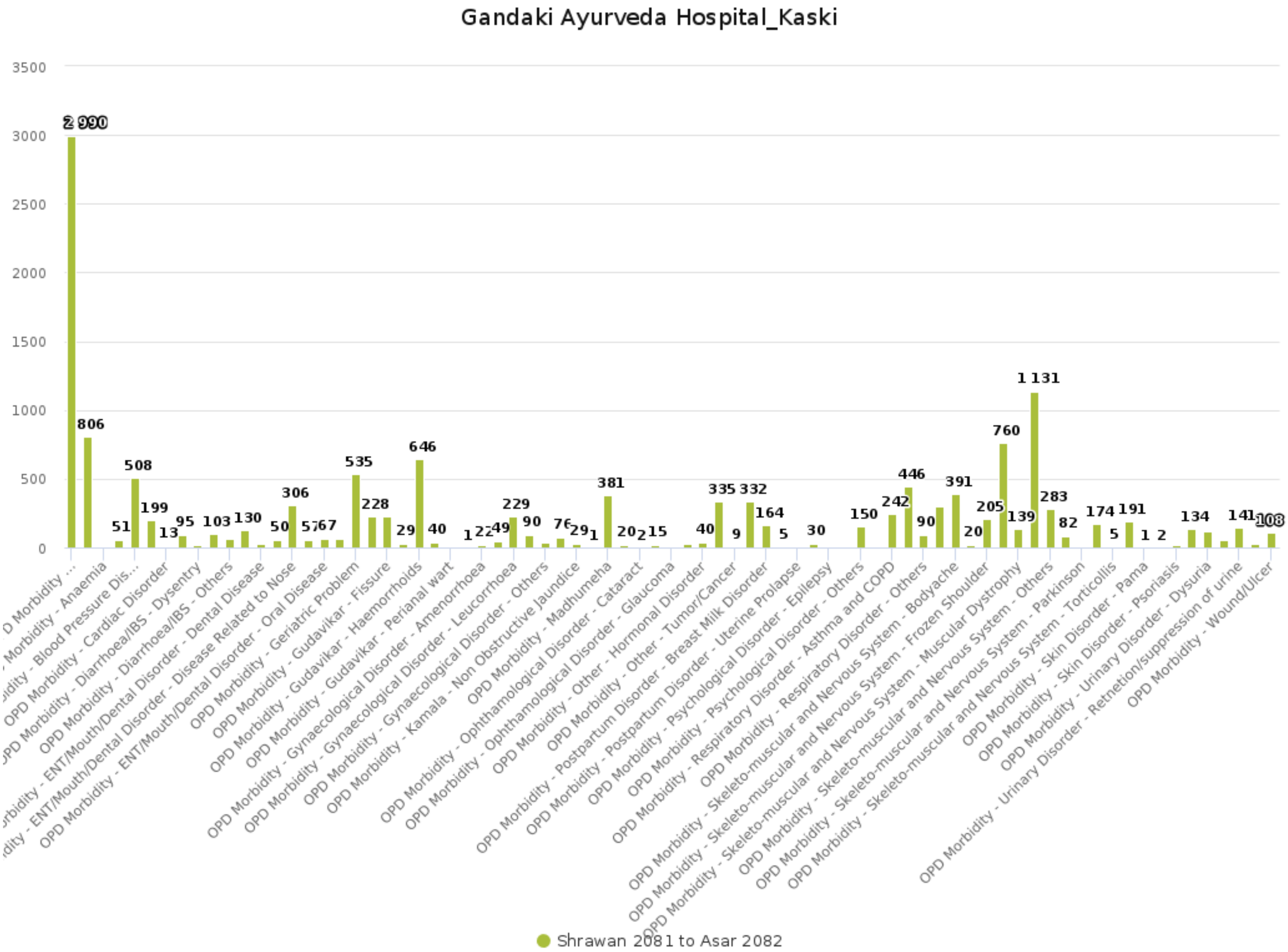
Gandaki Ayurveda Hospital_Kaski
3500
3000
2500
2000
1500
1000
500
0
Shrawan 2081 to Asar 2082

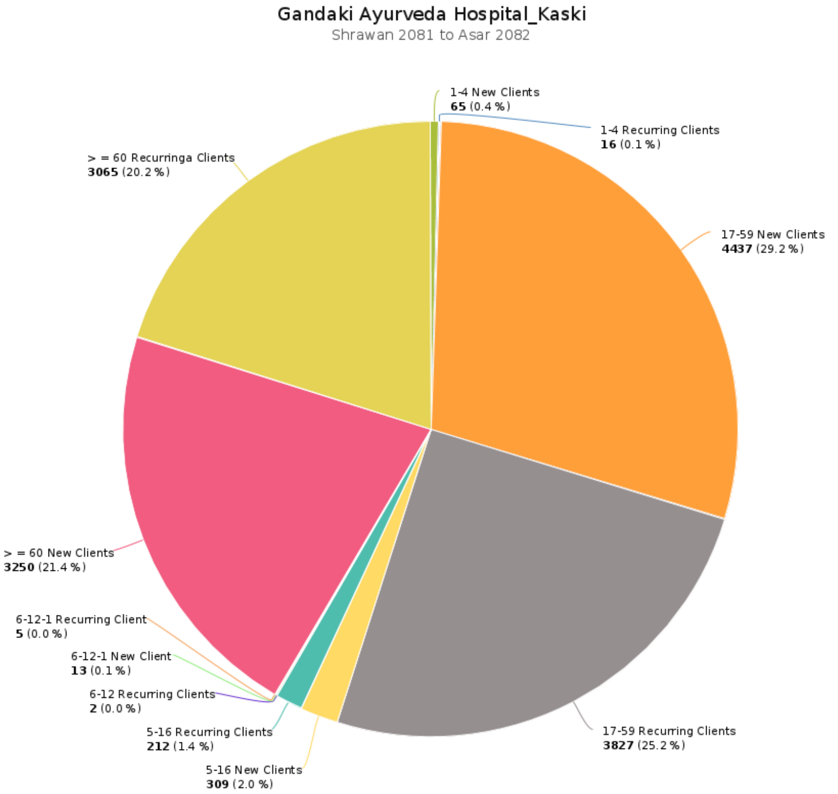
Gandaki Ayurveda Hospital_Kaski
Shrawan 2081 to Asar 2082
1-4 New Clients
65 (0.4 %)
1-4 Recurring Clients
16 (0.1 %)
17-59 New Clients
4437 (29.2 %)
17-59 Recurring Clients
3827 (25.2 %)
5-16 New Clients
309 (2.0 %)
5-16 Recurring Clients
212 (1.4 %)
6-12 Recurring Clients
2 (0.0 %)
6-12-1 New Client
13 (0.1 %)
6-12-1 Recurring Client
5 (0.0 %)
> = 60 New Clients
3250 (21.4 %)
> = 60 Recurringa Clients
3065 (20.2 %)

भान्सा सुधार आरोग्यको आधार अभियान र स्वास्थ्य जीवनशैली कार्यक्रम :

नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र तथा औषधालयहरुका कर्मचारीहरुलाई क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम :

आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुमा MSS कार्यान्वयन कार्यक्रम :

स्तनपायी आमालाई मातृशिशु सुरक्षार्थ दुग्धबर्धक जडिबुटी/औषधि अभिमुखिकरण कार्यक्रम

राष्ट्रिय आरोग्य दिवस तथा धन्वन्तरी जयन्ति, राष्ट्रिय योग दिवस, अन्तराष्ट्रिय योग दिवस लगायतको दिवसहरु मनाउने कार्यक्रम :

स्वास्थ्य शिविर

गण्डकी आयुर्वेद अस्पतालको अन्तरंग लगाएत सेवाको समुद्घाटनका झलकहरु

शिरोधारा

जानु वस्ती

मात्रा वस्ती

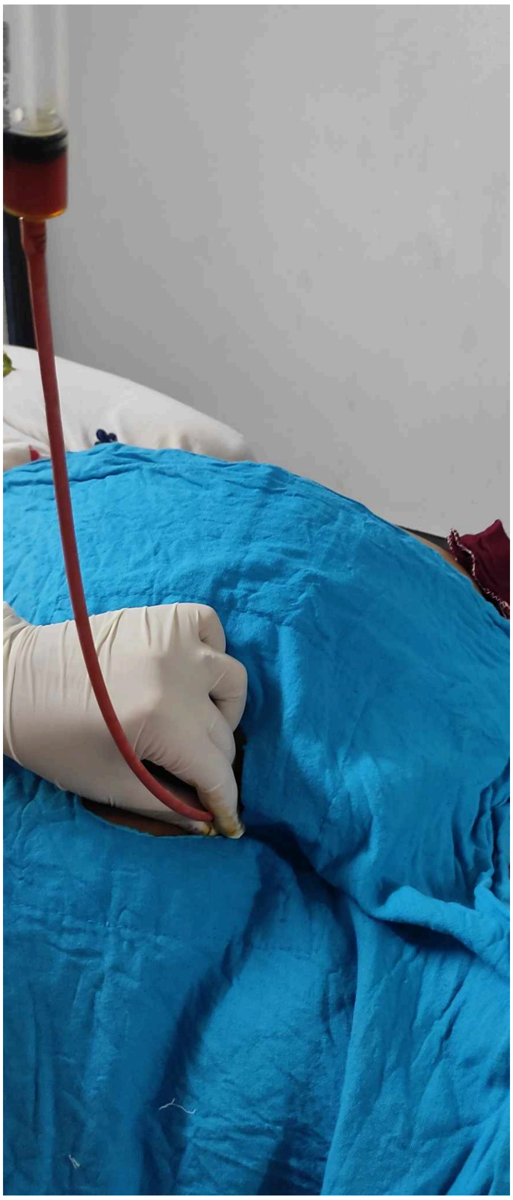

अग्नि कर्म पश्चात घृतकुमारी पत्र लेप

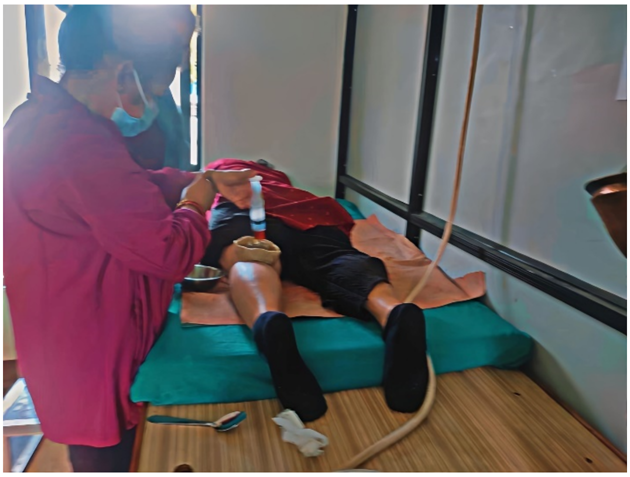

अग्निकर्म, शिरावेद :

॥ सर्वे भवन्तु सुखिनः
सर्वे सन्तु निरामयाः ॥
May everyone be happy
May everyone be free from illness

गण्डकी प्रदेश सरकार

स्वास्थ्य मन्त्रालय

प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालय

गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल

लेखनाथ, कास्की, पोखरा

फोन नं: ०६१-५६३५२८

E-mail : gandakiayurveda@gmail.com

Website : gaa.gandaki.gov.np